

Vrijmetselarij

Hét algemeen maçonniek tijdschrift

Jaargang 67, september 2013, nr. 8

**GROOTMEESTER WILLEM S. MEIJER:
ALTIJD DE WAARHEID SPREKEN?**

**LEERLINGEN, GEZELLEN, MEESTERS OVER:
VRIJMETSSELARIJ DAGELIJKS...**

INTERVIEWS:

- BRAM MOERLAND, CULTUURFILOSOOF
- ERIK BORGMAN, HOGLERAAR PUBLIEKE THEOLOGIE
- CATHARINA DE HAAS, FILOSOFISCH CONSULENT
- TJEU VAN DEN BERK, THEOLOOG
- ANNE VAN DER MEIDEN, HOGLERAAR COMMUNICATIE EN PR

**AANKLOPPEN BIJ DE VRIJMETSSELARIJ
EEN BEWUSTE KEUZE!**

**NOTEER IN DE AGENDA:
ZATERDAG, 14 SEPTEMBER!**

DE HERMANNUS VAN TONGEREN-PRIJS

**Parkflat Jan van Eijck 208
HHO - Bilthoven**

Riant en rustig wonen

- optimale privacy, genieten van rust en comfort in een veilige, beschermde omgeving.
- alle faciliteiten van Huize Het Oosten: o.a. restaurant, culturele en maçonnieke activiteiten, zorg op afroep
- winkels, restaurants, station en bushalte op loopafstand.

Bekijk alle details van dit degelijk onderhouden en hoogwaardig afgewerkt appartement op internet.

<http://tinyurl.com/vwE208>

Meer informatie: 06 - 48831989 Vraagprijs: € 365.000

Arie Brink
advocaten

Abe Lenstra Boulevard 10 | Heerenveen | T: +31 513 820 820
www.ariebrinkadvocaten.nl

Muller
MAKELAARDIJ

Werkt in uw voordeel

Buurtweg 107
2244 AC Wassenaar
Telefoon 070-5114041
Fax 070-5112314

zojuist verschenen!

in den beginne was het 'niets'

Jan den Ouden

info/bestellen:
steensplinter@hccnet.nl
0182 529752

De beroemde Maçonnieke drie boeken, de Leerling, de Gezel en de Meester van Br.: Jaspers zijn weer beschikbaar

slechts € 19,50 per deel

vertaald en aangepast aan de huidige nederlandse taal.

voor een impressie en bestelling zie www.markloet.nl

Bijzondere producten voor de zevende graad

Een exclusieve collectie wijn, smaakvolle vruchtendranken, bronwater met karakter & meer.
Alles met een verrassend maçonnieke uitstraling!

www.HouseOfMoriah.nl

In 2016 bestaat loge Eendracht 100 jaar! Met de verkoop van bijzondere producten in onze webshop willen wij de viering van ons jubileum ondersteunen. Ook in het westen gaan we aan het werk met het bijstaan van diverse goede doelen.
Bezoek ons vandaag nog op www.HouseOfMoriah.nl

HOUSE OF MORIAH
THE MASTER'S CHOICE

Hét algemeen maçonniek tijdschrift
Uitgave van de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden
Postbus 11525,
2502 AM Den Haag
Tel. 070-3460046
Fax 070-3615919
orde@vrijmetselarij.nl
www.vrijmetselarij.nl

ISSN 2213-1825

Abonnementen

Adresmutaties gelieve te sturen naar:
orde@vrijmetselarij.nl

Hoofredactie

Henk Hendrixx
vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Redactie

Ed Worm,
Rinus van Warven,
Jaap Zwart

Columnisten

Jeroen Berkhout,
Phlip Visser, Ed Worm,
Kees Sparreboom (strip)

Correctie

Ed Worm

Beeldredacteur en fotografie

Paul Mellaart

Advertenties:

Adtel, Willem Swart
Tel. 0592 27 34 51
swart@adtel.nl

Vormgeving

MasterColors MediaFactory
Eindhoven

Kopij naar

Henk Hendrixx
Zandeiland 27
5658 AK Eindhoven
vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Van de auteurs van geplaatste stukken wordt verwacht dat zij akkoord gaan met (gedeeltelijke) doorplaatsing op de website van de Orde van Vrijmetselaren.

Advertenties

Aanlevering per e-mail naar: vm.advertenties@vrijmetselarij.nl
Advertenties kunnen zonder opgave van redenen geweigerd worden.

Copyright

Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden

Het is niet toegestaan tekst en/of foto's in welke vorm dan ook over te nemen uit dit tijdschrift zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VAN DE GROOTMEESTER

Voor vrijmetselaren is meer zelfkennis en een beter bestand zijn tegen de ongewisheden van het leven, slechts één kant van de maçonnieke medaille... Zonder een heilzame invloed op het functioneren samen met anderen hebben fraaie bespiegelingen niet zoveel zin. Dus steeds opnieuw de vraag: Wat doen vrijmetselaren met dat vrij metselen in het dagelijks leven?

Een vraag die ieder lid van de Orde voor zichzelf mag en moet beantwoorden. Onze beginselverklaring laat aan duidelijkheid over de wijze waarop vrijmetselaren met elkaar – én met hun medeburgers – willen omgaan weinig te wensen over, en daarmee geeft zij ook een beeld van het soort samenleving waarin die vrijmetselaren zich prettig voelen of zouden kunnen voelen.

Maar ondanks die gemeenschappelijke visie-op-hoofdlijnen is het aan iedere individuele vrijmetselaar om te bepalen hoe hij met die uitgangspunten omspringt in zijn leven van alledag. Dezelfde keuzen waarvoor iedere bewust levende mens zich gesteld ziet. Vandaar ook dat in deze uitgave van 'Vrijmetselarij' niet alleen de leden van onze Orde aan het woord komen. De vrije ontmoeting van de maçonnieke kijk op leven en maatschappij met die van andere tijdgenoten strekt ons allen tot voordeel.

Willem S. Meijer,

Grootmeester van de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden.

VAN DE HOOFDREDACTEUR

Wat doen vrijmetselaren met dat vrij metselen in het dagelijks leven? Die vraag haalt grootmeester Willem Meijer in bovenstaand inleidend voorwoord aan. Voor anderen kan ik niet antwoorden, wel voor mijzelf.

Het allerbelangrijkste dat de vrijmetselarij mij geleerd heeft, is wel de waarde van te zoeken naar wat mensen verbindt en trachten weg te halen wat hen verdeelt. Onderlinge tegenstellingen niet aanscherpen dus, maar zoeken naar eendracht. Ieder keer opnieuw. Waar dan ook.

Of dat altijd lukt? Nee, niet altijd. Mijn eigengereidheid en eigen-wijsheid spelen mij wel eens flink parten. Om over mijn emoties nog maar te zwijgen. Maar het streven is er. Iedere keer opnieuw. Waar dan ook.

En als het lukt?

Als het lukt, dan voel ik mij niet een beter mens... Dan voel ik mij méér mens! Een gevoel dat gelukkig maakt. En dankbaar. Ik zou het graag met u willen delen.

Ik wens u veel inspiratie en leesplezier toe.

Henk Hendrixx,

Hoofredacteur 'Vrijmetselarij', hét algemeen maçonniek tijdschrift.

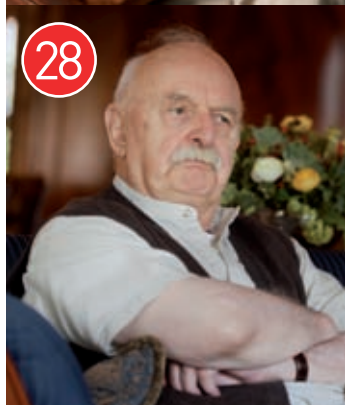
12

18

24

28

33

- 3 Voorwoord van Grootmeester Willem S. Meijer
- 3 Voorwoord van hoofdredacteur Henk Hendriks
- 4 Inhoudsopgave
- 5 **Grootmeester Willem S. Meijer over integriteit: Altijd de waarheid spreken?**
- 9 **Leerlingen-vrijmetselaar over: Vrijmetselarij dagelijks...**
- 12 **Interview Bram Moerland, cultuurfilosoof**
- 15 **Gezellen-vrijmetselaar over: Vrijmetselarij dagelijks...**
- 18 **Interview Catharina de Haas, filosofisch consulent**
- 21 **Meesters-vrijmetselaar over: Vrijmetselarij dagelijks...**
- 24 **Interview Tjeu van den Berk, theoloog**
- 27 **Noteer in de agenda: Zaterdag, 14 september!**
- 28 **Interview Anne van der Meiden, hoogleraar communicatie en pr**
- 31 **Tweejaarlijks, voor individu of instelling: De Hermannus van Tongeren prijs**
- 33 **Interview Erik Borgman, hoogleraar publieke theologie**
- 36 **Studiecentrum en museum: Het Cultureel Maçoniek Centrum**
- 38 **Hoezo vrijblijvend? De plichten van een vrijmetselaar**
- 40 **Aankloppen bij de vrijmetselarij: Een bewuste keuze!**
- 42 **Cartoon Broeder Bas**

ANNONCES

POSTZEGEL- EN/OF MUNTENVERZAMELINGEN VERKOPEN OF LATEN TAXEREN

Verkopen, taxeren of deskundig advies bij u thuis.
Br. ∴ Met ervaring in o.a. taxaties voor Domeinen en verzekeringsmaatschappijen.
Bel: 070-33 88 427
of e-mail: dvd@xs4all.nl

BR. ∴ SCHILDERIJENRESTAURATOR

Lid van Restauratoren Nederland en ARA biedt zich aan voor al uw schilderijen, restauraties en taxaties.
Vrijblijvend advies.
Heldere afspraken.
Bel 0313-412 222 of
06 20 98 63 45
www.schilderijen-restaureur.nl

GERENOMMEERD DOCUMENTAIREMAKER

Maarten Nederhorst maakt voor u voorlichtings- en bedrijfsfilms.
Zeer geschikt voor jubileum en als p.r.-instrument.
Ook gespecialiseerd in De film over uw leven.
www.biografischefilms.nl
www.filmovermijnleven.nl
T: 035-6936883
E: mnp@telfort.nl

Integriteit:

ALTIJD DE WAARHEID SPREKEN?

Wat doen vrijmetselaren met hun ideeën 'in het Westen', in de wereld buiten hun eigen broederschap? Aan die vraag is door de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden eens een congres gewijd. Inclusief een speciale workshop over 'integriteit', nader gedefinieerd als 'altijd waarheid spreken, geen bedrog plegen'. Dat onderwerp fascineert mij, want hoe moet ik me een vrijmetselaar voorstellen die niet ten minste zijn uiterste best doet om integer te zijn en afkerig van leugens?

Foto's: Paul Mellaart.

Van Dale geeft als betekenis van 'integer': onschendbaar, onkreukbaar, rechtschapen, onomkoopbaar, niet-corrump. Mijn oude woordenboek Latijn (1882, erfstuk) voegt daaraan nog toe: ongeschonden, maagdelijk, rein, onaangetaast, gezond, onbevangen, zonder vooroordelen.

'Waarheid spreken, geen bedrog plegen...' Tegenover wie? De eerste gedachte is natuurlijk 'de ander', degene die de dupe zou

kunnen zijn van de onwaarheid en het bedrog, niet de ligende of bedriegende persoon zelf. Maar is het eerlijk zijn tegenover jezelf niet minstens even interessant? En wellicht de sleutel tot eerlijkheid in de omgang met anderen?

Niet breekbaar

Uit mijn verhaal zal blijken dat ik neig tot de slotsom dat dat

'waarheid spreken tot jezelf' niet steeds automatisch moet leiden tot 'waarheid tegenover de ander'. Halve – niet-volledige – waarheden kunnen soms door de beugel en de rechtvaardigheid staat soms toe om doelbewust iets niet te melden.

'Onschendbaar': iemand die niet beroerd kan worden, die het 'noli me tangere – wilt mij niet aanraken' met succes kan uitspreken. Die niet gevoelig is voor de krachten die zijn medemens op hem uitoefent, voor de pressie die zijn soortgenoten of de fysieke omstandigheden op zijn leven en welzijn kunnen doen gelden. Die wellicht nog de illusie kan hebben dat hij 'integer' is, omdat hij het geluk heeft gehad verschoond te blijven van corrumperende invloeden en gebeurtenissen.

Met vriendschap is het hetzelfde als met liefde: de nabijheid van een medemens staat centraal

Fysiek onaantastbaar zijn wij mensen duidelijk niet. Vijandelijke krachten kunnen ons doen buigen (letterlijk, voor Hirohito - of figuurlijk, door het invullen van een niet-Joodverklaring) of breken, in een oorlog, een concentratiekamp of elders, in minder bedreigende omstandigheden. Vaak heeft zelfs in dat laatste geval het ontsnappen aan de ellende een prijs: verlies van gevoel van eigenwaarde, schuldgevoel, besef van falen.

Integer dan als 'geestelijk ongebroken', vol geloof in eigen gelijk voor het fysiek vernietigend vuurpeloton? De maagd die haar 'eer' verdedigt desnoods ten koste van haar leven?

En al hoop ik dat in beide situaties een alternatieve oplossing voorhanden zal blijken, en al denk ik dat buigen en breken niet per se verlies van integriteit inhoudt, het idee van 'integer' als 'geestelijk niet breekbaar' spreekt me wel aan.

Een persoon die na (fysieke) marteling geestelijk wordt gebroken en geheimen verraadt, is niet per se een schurk. Zijn - streven naar - integriteit heeft hij dan nog niet verloren.

Onder ogen

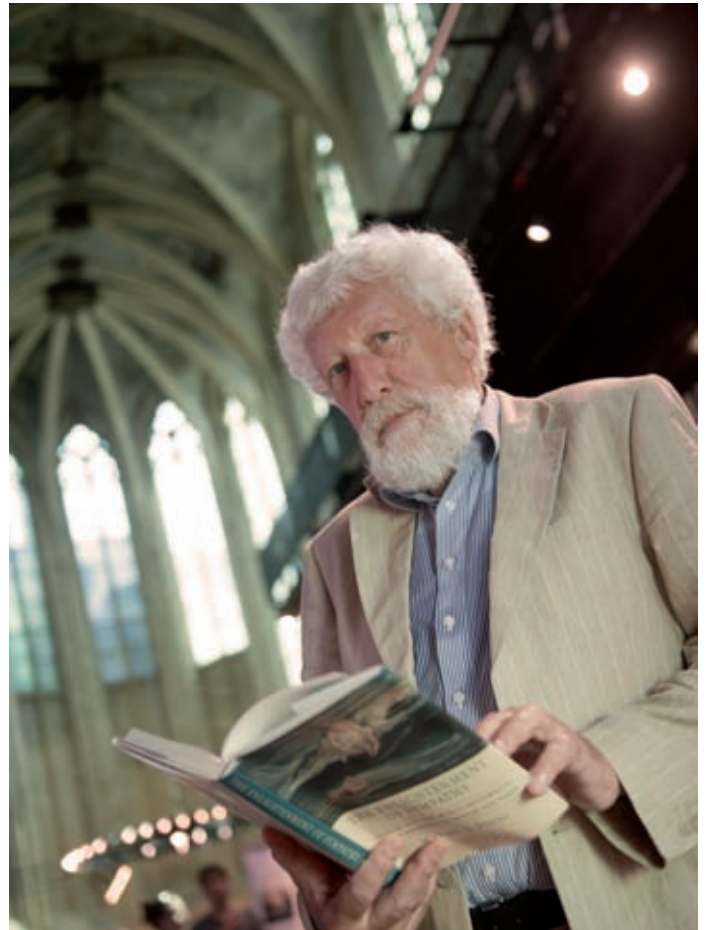
Absolute 'onomkoopbaarheid' bestaat waarschijnlijk niet. Zij die wij niet-corrupt noemen hebben meestal een hogere prijs in hun hoofd dan anderen. Of hebben eenvoudigweg minder last van honger en armoede. Voor de meesten van ons zal wel gelden dat zij – mits de druk maar effectief wordt toegediend – zullen buigen, onwaarheid zullen spreken of bedrog zullen plegen.

Jegens wie? De medemens, de boven je gestelde autoriteit? Denk aan de protestantse gewetensproblemen in verband met het 'eerlijk' zijn tegenover de overheid. Geef de keizer wat des keizers is, en bedrieg de man niet.

Niet iedereen is zo slim als de doopsgezinde Menno Simonsz, die volgens het verhaal in een postkoets werd aangehouden door Calvinist-gezinden en de vraag van een soldaat "Is één van jullie Menno Simonsz?" tegenover zijn medereizigers herhaalde, en na hun ontkennen, constateerde "Nou, u hoort het!".

Of gaat het bij 'waarheid' spreken vooral om eerlijkheid tegenover jezelf? Geen uitvluchten en smoezen van jezelf accepteren, de soms droeve werkelijkheid van de eigen persoon onder ogen zien, maar ook het aanvaarden van eigenschappen en verlangens die niet goed passen in de huidige maatschappij of bij de opvattingen van je naasten en je tijdgenoten.

Van 'onwaarheid spreken' moeten wij, in onze cultuur, weinig hebben, officieel dan. De calvinistische opvoeding – die wij allen hebben ondergaan, of het nu ging om de joodse, protestantse, rooms-katholiek of humanistische variant – heeft ons

Nederlanders opgescheept met een belerend vingertje plus zwart-wit duidelijkheid over goed en kwaad, toelaatbaar en onaanvaardbaar.

Fundament

De nuances die een Javaanse cultuur kent zijn ons vreemd. Ja is ja, nee is nee. Geen twintig manieren om ja te zeggen, waarvan er slechts een paar in de buurt komen van het 'ja' van de calvinist. De overige zijn hoffelijke verwoordingen van nee... Een zuivere afbakening van die 'onwaarheid' is er echter niet: als wij de 'waarheid' niet kennen, dan kunnen wij ook van de 'onwaarheid' slechts een vage voorstelling hebben.

Ik denk dat wij ons niet hoeven te vermoeien met de vraag of 'liegen' toegelaten is om het vege lijf te redden... Als die leugen er niet toe leidt dat anderen het loodje kunnen gaan leggen. Het probleem van de verzetsmensen, die door zich niet te melden bij de 'illegale' overheid, het leven van gijzelaars op het spel zetten. De 'waarheid' is ook niet iets van een feitelijke, onomstotelijke aard. Eenzelfde situatie kan vele waarheden omvatten, al naar gelang van de positie van de diverse betrokkenen en hun belangen en waardenschalen.

'Waarheid spreken' kan meedogenloos zijn

De man die oprecht verliefd wordt op een andere, misschien wel andermans vrouw en met die dame iets moois begint, overtreedt geboden, al dan niet door Mozes van de berg meegebracht. Echtbreuk: ja. Heimelijkheid en onwaarheid: vermoedelijk. Daarnaast als zuiver ervaren gevoelens: heel wel mogelijk. De echtgenote in dit voorbeeld zal – als zij van het gebeuren op de hoogte raakt – dat ervaren als een aanslag op haar persoon, een

aantasting van haar 'integriteit'. Die waarheid is heel verschillend van die van haar man, die de heimelijke relatie als verrijkend en stimulerend voelt, en wellicht slechts worstelt met de vraag hoe hij schade voor de andere betrokkenen – partners, kinderen – kan voorkomen. Het fundament van tragedies.

De adviseur, die met het belang van zijn cliënt voor ogen een tamelijk eenzijdig verhaal oplevert, is die nog 'integer'? De advocaat, die, wetend dat zijn cliënt wel degelijk een boef of moordenaar is, deze vrij krijgt vanwege een vormfout? De 'echte waarheid' is dan toch een andere dan de formele.

En hoe staat het met de werknemer die weliswaar echt door 'ziekte' is geveld maar – uit een misschien verkeerd begrepen eigenbelang – aan zijn baas liever meldt dat hij een fikse griep te pakken heeft dan dat het werk hem naar zijn strot grijpt? Is zijn 'waarheid' geschikt voor de grote klok? Leugentje om bestwil?

De Nederlandse of Amerikaanse zakenman die in de tropen smeergelden uitdeelt, overtreedt een moreel of wettelijk gebod thuis, maar handelt wellicht geheel binnen de 'adat – gewoonterecht' van het land waar hij zaken doet. De omkoperij met zijn ongunstige bijklank is waar én niet waar.

Afwegen

Ik besef dat ik met dit relativeren wat om de hete brij heen blijf draaien. Maar ook als we ons beperken tot situaties waarin partijen binnen eenzelfde cultuur ongeveer gelijk ethisch oordelen over (on-)gewenst gedrag: 'de waarheid', als een objectieve, meetbare en toetsbare grootheid bestaat niet.

Nadenkend over 'bedrog' ontwaar ik steeds meer twee zijden, twee risico's. Enerzijds het aspect van het zélf geweld doen aan de eigen waarden en normen, anderzijds het mogelijkerwijs schaden van anderen, die je lief zijn of die aan jou een onheuse of slechte bejegening niet hebben 'verdiend'. Natuurlijk, zo'n wens om anderen niet te schaden vloeit ook weer voort uit de eigen waarden of normen.

Het verband met levensbeschouwing en -overtuiging treedt hier aan de dag. Het antwoord op de vraag "Mag ik liegen?", hangt samen met de houding die wij van onszelf 'moeten' innemen tegenover 'de ander'. Het is misschien meer een probleem van afwegen van eigenbelang en belang-van-de-ander dan een kwestie van het overtreden van een verbod.

Een vrijmetselaar neigt ertoe de ander niet als wezenlijk verschillend van zichzelf te zien en daarmee ligt het standpunt redelijk vast verankerd: een oordeel over onwaarheid en bedrog kan alleen gegeven worden in het bredere kader van de eerbied en aanvaarding die wij aan 'de ander' verschuldigd zijn.

Volgens de welvaartseconoom Pareto is het mogelijk om de 'welvaart' (of beter: het 'welzijn') verder te verbeteren zolang alle partijen er bij een transactie of verandering op vooruit gaan. Zodra een situatie is bereikt, waarin vooruitgang van de één onherroepelijk achteruitgang voor de ander impliceert, is er sprake van een 'optimum'. Op het eerste gezicht een heel logische en heldere regel. Helaas gaat het bij het zoeken naar een welzijnsoptimum niet om een simpel ruilen: de ene onzekere situatie wordt omgewisseld voor de andere. En de onzekerheid die het gevolg is van 'onwaarheid spreken' speelt hier een rol.

Stel u voor dat de 'ontrouwe' echtgenoot van daarnet een bedreven toneelspeler is – een amateur dus wellicht in twee betekenissen – wiens levenssatisfactie en goede humeur door toedoen van zijn vriendin zo toenemen dat zelfs zijn vrouw hem weer begint te waarderen. Pareto zou tevreden zijn, iedereen is immers beter af. Het addertje onder het gras is natuurlijk de kans 'dat het uitkomt', dat het 'welbehagen' van de echtgenote plotseling wordt weggevaagd, en zij meneer zijn gedrag onder de

neus wrijft. Ons rationele model wordt snel complex, zelfs als we andere betrokkenen nog buiten beschouwing laten.

Nutscurve

Het is verleidelijk om aan deze speculaties te ontsnappen met een beroep op een gebod, in een 'heilig wetboek' geopenbaard: we moeten eerlijk en oprecht zijn, en daarmee basta! Zo'n absoluut ethisch fundament is er niet voor iedereen; een niet-weter/agnost als ik moet het stellen zonder een dergelijke kapstok. Het rationele vermoeden dat menselijke, ethische principes ons in de evolutie deelachtig zijn geworden – naast egoïsme ook altruïsme in onze genen? – is een schrale troost.

De niet-dogmatische agnost belandt dan snel in een wereld van moeizame contractonderhandelingen met zijn medemensen, met als mogelijke uitkomst een regel als 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet!'. Waarbij de contractpartners al snel zij-wijsheden ontwikkelen in de trant van 'Wat niet weet, wat niet deert'. Misschien geeft Pareto hun wel weer gelijk, als de kans op ontdekking maar niet te groot is. Gevoelsmatig is – of lijkt – het wat simpeler. Opvoeding en culturele omgeving, tijdsgewricht en levenservaringen vormen een mens, leren hem heel primaire reacties aan, en bepalen mede zijn eigen stelsel van normen en waarden. Wezenselementen van de bewuste persoonlijkheid. Andere trekjes – waaraan hij zich bij anderen juist ergert – bergt hij liever in zijn 'schaduw' op. Voer voor psychologen.

Voor absolute geboden en verboden is geen plaats; wél voor een steeds hernieuwde afweging en toetsing

Maar zelfs gevoelsmatig hebben wij meestal wel een beeld van de 'nutscurve' van anderen, van hun waardering van zaken, handelingen en bejegeningen. En ook van onze eigen preferenties weten we wel iets, al is die kennis niet altijd kristalhelder. 'Ken u zelve!', leert de vrijmetselaar.

Overlevingsstrategie

Vrijmetselaren delen het idee dat zij zich redelijk en met compassie hebben op te stellen tegenover 'de anderen'. Zij zijn zich bewust van de wederkerigheid, het belang van de intermenselijke betrekkingen, en vooral van het feit dat mensen in wezen gelijk(-waardig) zijn. Aanspraken op 'Übermensch'-schap wijzen ze af. De 'rechte verhouding' tot de medemens is hen lief.

Hoe en waar vrijmetselaren dit 'dogma' van de 'broederliefde' in de loop van evolutie en historie hebben opgedaan is van secundair belang, maar de 'door alle mensen gedeelde religie' plus de overgeleverde verstandige raadgevingen van eerdere generaties, zullen een rol hebben gespeeld.

Het principe van de gelijkwaardigheid van mensen werd door vrijmetselaar Henri Knap beknopt verwoord als "Wij zijn bereid om hen die boven ons gesteld zijn te eerbiedigen, maar nooit met meer dan de eerbied die wij onszelf verschuldigd zijn". Vrijmetselaren zien geen enkele reden om de ene mens boven de andere te plaatsen, in principe en zoveel mogelijk ook in de praktijk.

Daarbij zullen ze bepaalde inbreuken op dit uitgangspunt door de vingers moeten zien; enige hiërarchie in de organisatie van de samenleving lijkt onontkoombaar en werkt goed. Psychologen suggereren dat wij mensen van tijd tot tijd de neiging hebben om onszelf als 'de beste' te beschouwen. Deel van een overlevingsstrategie?

Dus... Vrijmetselaren zijn bereid om bij hun handelen (of niet-handelen) rekening te houden met niet alleen de eigen belangen maar ook met die van de medemens die daar direct of indirect bij zijn betrokken. Bij die analyse van kosten en baten voelen zij zich verplicht om niet per se een groter gewicht toe te kennen aan de eigen voordelen en nadelen. In zo'n oprechte afweging past natuurlijk de benadering van de 'calculerende burger' nauwelijks, met zijn nadruk op de 'pakkans' bij minder sociaal gedrag.

Enige argwaan jegens altruïstische drijfveren is niet ongepast: een opofferend type optimaliseert ook 'eigen belang' als hij al die moeite voor anderen doet en zo zijn behoefte aan erkenning en dankbaarheid bevredigt (die aan zijn 'welzijn' belangrijk bijdragen).

Niet-volledige waarheden kunnen soms door de beugel

Laten we er dus nu verder maar van uitgaan dat vrijmetselaren – net als vele anderen! – alert zijn op de gevolgen van hun handelen voor hun medemens: partner, vriend, collega en zelfs 'anonymus', en daarbij kennen ze stellig een plaats toe aan de intensiteit waarmee voor- en nadelen door hen worden gevoeld.

Meedogenloos

Terug naar ons eigenlijke probleem van waarheid spreken en niet bedriegen. De nuancerings in het voorafgaande werpen hopelijk nu hun nut af. Alles lijkt af te hangen van de omstandigheden en de betrokkenen.

Waarheid spreken? Ja, zoveel mogelijk, maar niet tot elke prijs. Een rituele tekst van vrijmetselaar Knap geeft een antwoord op ons dilemma: 'Ik zal oprecht zijn, zonder dat mijn oprechtheid zal wonden'.

Eerlijkheid-tegenover-andere zal niet mogen leiden tot schade voor die anderen. Als de ander van die waarheid meer last dan gemak zal hebben, dan moet met het toch uitspreken van die waarheid een groot belang gemoeid zijn: het wegnemen van een grote psychische druk bij de waarheid-spreker kan een motief zijn, of het opheffen van schade voor derden. De waarheid spreken over iemands falen kan erger voorkomen en soms zelfs mensenlevens redden, zoals in het geval van een bij herhaling wat onscherp opererende medicus.

Er kan naar mijn mening dus geen absoluut gebod tot het spreken van de waarheid zijn. Wij kennen 'de waarheid' niet altijd, verschillen met andere betrokkenen over die waarheid en soms – als die waarheid dan toch concreet en ondubbelzinnig ligt – is de schade van het vertolken ervan te groot. Aanvaarding van de medemens en eerbied voor diens persoon, leiden logischerwijs tot de wens om geen schade te willen berokkenen, om zijn of haar 'integriteit' niet te willen aantasten.

'Waarheid spreken' kan meedogenloos zijn. Als een moreel gebod daartoe in een cultuur ertoe leidt dat naleving ervan alle betrokkenen slechter af doet zijn, dan is dat gebod aan revisie toe. Een heel praktische benadering, zonder beroep op hogere machten van welke denominatie ook.

Medemens centraal

De hierboven gedefinieerde benadering van 'rekening willen houden met' kan ook worden omschreven als een streven naar 'fair play', jegens de naaste en ook jegens de verder van ons verwijderde medemens. Voor absolute geboden en verboden is in die filosofie geen plaats; wél voor een steeds hernieuwde

afweging en toetsing. Eerlijk zijn tegenover jezelf omtrent de motieven die leiden tot handelen of het nalaten daarvan. Ken u zelve. Wees ook eerlijk in je beoordeling van de gevoelens van anderen. Bagatelliseer de mogelijke nadelen voor anderen niet.

Wees zoveel mogelijk open en eerlijk tegenover anderen. En niet te snel geneigd om vanwege zelfbescherming geen risico te willen lopen, om kwetsbaarheid uit de weg te gaan.

Zou je kinderen moeten wapenen tegen oneerlijkheid door ze oneerlijkheid aan te leren? Een onnodig defaitistische aanpak. De geneugten van de open en vrije benadering van de medemens worden hun op die manier bij voorbaat al ontnomen. Ook een vriendschap loopt gevaar door 'oneerlijkheid'. Met vriendschap is het immers hetzelfde als met liefde: de nabijheid van een medemens staat centraal.

Oneerlijk zijn, het achterste van je tong niet laten zien, dat alles zal afbreuk doen aan de nabijheid en de hechtheid van de band. Maar weer: laat de oprechtheid niet schaden. Een afweging tussen zacht heelmesterschap en onnodige confrontatie.

Eerlijk tegenover fiscus en andere representanten van de overheid? Vrijmetselaren zijn net als al hun medeburgers gehouden zich aan de 'wetten des lands' te houden. Daarvoor hebben zij een expliciete aansporing niet meer nodig. Of zij met ambtelijke voorschriften wel eens rekkelijk omspringen? Ook daarin zullen zij niet van hun burens verschillen.

Maar: raak niet in de fuik van het geloof in de anonieme kwaadwillende overheid, de tegenstander van ons allen, oppassende broeders en burgers. Die overheid staat immers voor de anderen en onszelf samen.

Samenvattend:

- wees eerlijk tegen jezelf, over jezelf en je drijfveren én over anderen; laat jouw eerlijkheid de ander niet onnodig kwetsen;
- wees je ervan bewust 'één van de anderen' te zijn, met rechten maar zonder voorrechten.

De praktische invulling, het 'spreken van de waarheid' in een bepaalde situatie, volgt dan vanzelf wel.

Het is als met etiquette: het is minder belangrijk om een lijst te hebben met adviezen en voorschriften voor allerlei concrete situaties dan om te beschikken over een algemeen principe (bij etiquette: maak het een ander naar de zin).

Positief beeld

Ben ik in dit verhaal 'integer' geweest? In ieder geval heb ik naar eigen beste weten waarheid gesproken en geen bedrog gepleegd. Niet bewust ten minste: gesprekken met – en lectuur van – psychologen hebben mij geleerd niet meer blindelings te vertrouwen op 'de waarheid' zoals mijn rationele bewuste ik die in alle oprechtheid meent te kennen.

Is het eng of vreemd om op deze wijze als persoon – en niet als functionaris – publiekelijk te filosoferen over integriteit en waarheid? Het aardige van de vrijmetselarij is juist dat het punt waarop een broeder moet besluiten om de 'slotbrug op te halen', de openheid op te schorten, en wellicht een incomplete waarheid te prefereren boven de hele, veel later wordt bereikt dan in de meeste contacten buiten de loge. Sommige gesprekken met goede vrienden daarvan uitdrukkelijk uitgezonderd.

Ik denk dat ik mijzelf met dit positieve beeld van de vrijmetselarij niet bedrieg.

Willem S. Meijer,
Grootmeester van de Orde van Vrijmetselaren
onder het Grootoosten der Nederlanden.

Leerlingen-vrijmetselaar over:

VRIJMETSELARIJ DAGELIJKS...

Wat heb je aan vrijmetselarij in het dagelijks leven? Maakt het een ander mens van je? Biedt het voordelen? Of kleven er juist voor-oordelen aan? Drie leerlingen-vrijmetselaar geven antwoord.

Onder redactie van Ed Worm – foto's: Paul Mellaart

'IK WAS VOORAL BENIEUWD NAAR WIJSHEID'

"Vanzelfsprekend heb ik als leerling nog lang niet alle facetten van de vrijmetselarij doorgrond. In eerste instantie meende ik dan ook het antwoord op de vraag 'Wat heb je aan vrijmetselarij in het dagelijks leven?' schuldig te moeten blijven. Ze kwam mij voor als het bewust nastreven van een specifiek doel, met een vooraf bepaald nut voor het leven van alledag en die insteek had ik niet toen ik mij aanmeldde. Ik was vooral benieuwd naar wijsheid in de vrijmetselarij en naar ontmoetingen met intrigerende mensen. Intussen heb ik echter gemerkt te zijn veranderd door de vrijmetselarij."

"Het is begonnen met bijdragen vanuit de andere broeders die ik meenam naar huis en voor het slapen gaan nog even memoreerde. Zo geniet ik regelmatig na van het uitdrukkingsvermogen van medebroeders en de maçonnieke kennis die zij bezitten."

"Onder wijsheden die mij van dienst zijn in het dagelijks leven valt mij, naast bepaalde omgangsvormen, de idee op om te kijken naar hetgeen mensen bindt, niet wat hen verdeelt. Een dergelijke levenshouding werkt heilzaam en kan onenigheid of zelfs tweespalt voorkomen. Het biologeert mij in onze broederschap te mogen aanschouwen hoe broeders die benaderingswijze aanwenden om confrontaties te vermijden in hun streven naar harmonie. Hiervan leer ik om in het gewone leven milder te reageren op andersgezinden, zoals wij met broederliefde elkaars tekortkomingen met de troffel der liefde bedekken."

"Daarnaast stimuleert en inspireert de arbeid in de loge mij regelmatig indirect bij mijn schrijfwerk aan een roman; het geeft nieuw elan en biedt soms verdieping aan de thematiek die ik in mijn werk probeer te behandelen. Schrijven is doorgaans een eenzame bezigheid. Daarin schuilt het gevaar van verkokering. De arbeid in de loge houdt je scherp, nuanceert je blik op allerlei aangelegenheden en moedigt je aan minder haastig te oordelen."

"Bovendien – en zeker niet onbelangrijk – heb ik in de wereldomspannende broederketen vrienden opgedaan." 🇳🇱

MARINUS BOS (47),

leerling-vrijmetselaar.

Lid van loge 'Karel van Zweden', Zutphen.

'DE PRINCIPES ZIJN EVEN EENVOUDIG ALS TIJDLOOS'

YVO KEUTER (32),

leerling-vrijmetselaar.

Lid van loge 'La Constance', Maastricht.

"Vrijmetselarij is voor mij een levenshouding. Het is niet voor niets een 'plicht' van de vrijmetselaar zich te doen kennen als vrijmetselaar. Maar, zoals met vele levenshoudingen is dat makkelijker gezegd dan gedaan. De principes van de vrijmetselarij die ik tot nog toe als leerling ben tegengekomen, zijn even eenvoudig als tijdloos. Toch lijken zaken als broederschap, respect en een rechte verhouding tot de medemens, in onze samenleving makkelijk plaats te maken voor een instelling die gericht is op het redden van vooral ieders eigen hachje, veelal ten koste van anderen. Ook ik maak me daar zeker regelmatig schuldig aan. Vrijmetselarij is dan voor mij een manier om weer even stil te staan bij die zo vanzelfsprekende principes van de rechte verhouding, met het voornemen er de volgende keer wel naar te leven. Het tot jezelf komen in een groep die gebouwd is op broederschap laat me iedere keer weer ervaren hoe krachtig het is om met elkaar naar een gezamenlijk

doel te streven en te beseffen onderdeel te zijn van een groter geheel." "Als leerling-vrijmetselaar merk je meteen dat je toetreedt tot een bijzonder hechte groep mensen. Overigens is dat niet beperkt tot de vrijmetselarij. Genoeg mensen vinden een soortgelijke ervaring op de voetbalclub, de stamkroeg of het werk. Het unieke aan de vrijmetselarij, vind ik, is dat de principes zo nadrukkelijk benoemd worden. Bij andere clubs is dat nog maar de vraag. Bovendien wordt van een vrijmetselaar expliciet verlangd ook buiten de loge naar deze principes te handelen en te zoeken naar eenzelfde harmonie als binnen de loge. Gelukkig zie ik dan om me heen dat er toch nog aardig wat mensen zijn die ook deze zelfde doelen nastreven. Wat dat betreft zijn er genoeg niet-leden die in het dagelijks leven net zozeer vrijmetselaar zijn. Echt vrijmetselaar ben je immers in je binnenste. En daar heb ik nog aardig wat te doen. Het blijft mensenwerk." 🇳🇱

‘VRIJMETSELARIJ HEEFT MIJ BEWUSTER GEMAAKT’

DUSTIN BERGMAN (24),

leerling-vrijmetselaar.
Lid van loge 'La Paix', Amsterdam.

“Vrijmetselarij geeft mij een houvast in het leven en een zekere routine. Het is voor mij een regelmatige bron van inspiratie en een aanleiding om na te denken over mezelf, mijn struikelblokken en mijn plek in de maatschappij. De loge is hierin voor mij een ruimte zonder waardeoordeel, waar ik met behulp van de meningen en inzichten van anderen zelf verder mee aan de slag kan.”

“Ik ben nog jong en volop in ontwikkeling; er is elk jaar weer veel verandering waar te nemen in mijn leven. Het valt hierbij niet te zeggen wat precies door vrijmetselarij komt en wat ergens anders zijn oorzaak heeft.

Wat mij wel duidelijk is, is dat vrijmetselarij mij bewuster heeft gemaakt. Het heeft me met een meer reële blik doen kijken en me bewuster gemaakt van de eigen verantwoordelijkheid die ik draag. Hierbij kan worden gedacht aan sociale situaties die actie behoeven of voor zaken die mij persoonlijk aangaan.

Zo onderneem ik zelf meer dingen, zonder dat hiervoor extra motivatie van buitenaf nodig is.”

“De omgeving merkt ook op dat ik dingen sneller aanpak en meer initiatief toon voor nieuwe zaken. Op mijzelf komt het aan om deze stappen te zetten.

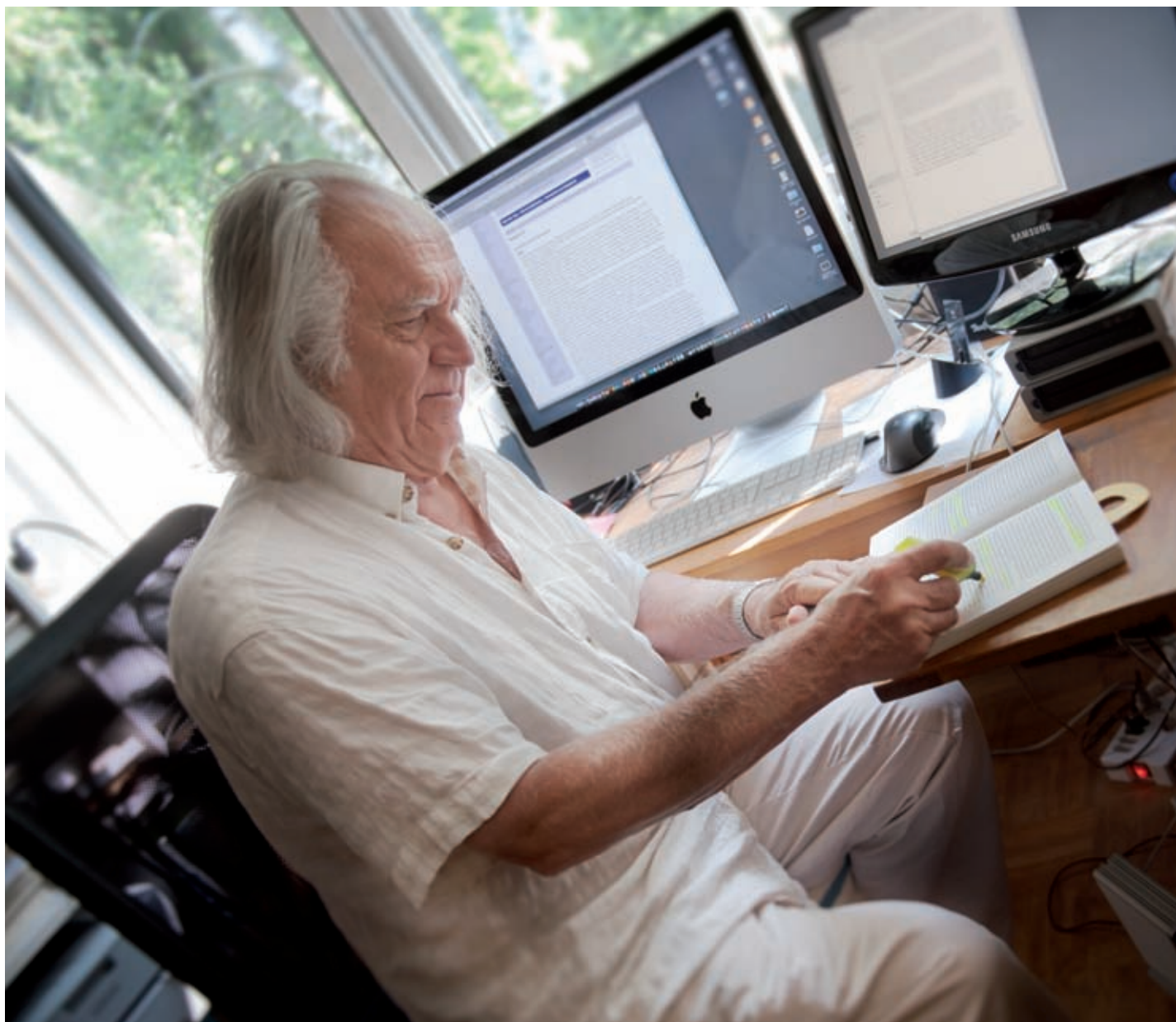
Maar hierin kan de hulp van anderen en de levenslessen die ik door anderen heb opgedaan niet worden onderschat.

In mijn leven ben ik op zoek geweest naar een leraar en naar een organisatie die me in mijn ontwikkeling kan ondersteunen. Deze heb ik gevonden, niet één leraar, maar een wereldwijde keten.”

Cultuurfilosoof Bram Moerland over 'Ken U Zelve': **'NEEM DE WAARHEID VAN ALS DE GEVANGENIS VAN**

“Je eigen leven kan een kunstwerk worden. Maar dan moet je wel het lef hebben om van de gebaande paden af te wijken. Elk mens heeft een innerlijke gids die je de weg wijst naar je menselijke bestemming. Wie de moed heeft in het leven een eigen-wijze weg te gaan, stoot misschien op een aantal barrières. Maar het antwoord op de vraag naar de kwaliteit van leven is in je Zelf aanwezig.”

Tekst: Rinus van Warven – Foto's: Paul Mellaart.

VANDAAG NIET MEE MORGEN'

Cultuurfilosoof Bram Moerland is gnosticus, waarover hij tal van boeken schreef waaronder 'Schatgraven in Nag Hammadi', 'Een inleiding in de gnostiek' en 'Katharen en de val van Montségur'.

Gebaande wegen

'Gnosis' is het Griekse woord voor 'kennis', en betekent hier 'kennis van je ware zelf'. Omdat iemand als mens met zijn/haar ware zelf deel is van de ware werkelijkheid, is kennis van de ware zelf tegelijkertijd ook kennis van de ware werkelijkheid. Gnosis als zelfkennis is kennis van 'het Al'. Wie zichzelf kent, kent het Al. Het is het 'Ken U Zelve' boven de ingang van de werkplaats in de vrijmetselaarsloge.

'Je komt steeds meer bij dat gevoel:
'Dit heb ik, dit unieke mens, met mijn
leven te doen'

"Ok, het is één van de mogelijkheden: je kunt een gebaande weg inslaan", aldus Moerland. "Er zijn vele gebaande wegen. Juist in deze tijd is er een ruimer aanbod dan er ooit geweest is aan gebaande paden: atheïstisch, humanistisch, filosofisch en religieus. Maar er is ook een andere mogelijkheid. En die is niet de makkelijkste. Dat is het gaan van je eigen weg. Je kunt uitvinden wat jij als unieke mens met jouw eigen mogelijkheden – op deze plek geboren, in dit land, in deze cultuur te bieden hebt."

Zinvol

"Het is in de eerste plaats een keuze voor het niet gaan van een gebaande weg. Op het moment dat je de vraag helder en bewust stelt: 'Wat moet ik met mijn leven doen?', vervolgens alle aanbiedingen naast je neer legt en alleen nog je eigen verlangen naar een zinvol bestaan overeind houdt, dan wordt dat verlangen een wegwijzer. Je kunt alle gebeurtenissen in het leven toetsen aan dit verlangen. Als mens ben je uniek. In de realisering van die bijzonderheid zit je levensopdracht. Zelfrealisatie is een gevolg van je bereidheid de weg van dit innerlijke verlangen te volgen. Je komt steeds meer bij dat gevoel van 'Dit heb ik, dit unieke mens, met mijn leven te doen'."

Stekje

"Mijn vrouw en ik zijn ooit een keer op weg gegaan naar Istrië", zo vertelt hij. "Daarom spreek ik over de Istrië-metafoor. Istrië ligt ver weg, ergens in Kroatië. We zijn op weg

gegaan naar Istrië, maar we zijn nooit aangekomen omdat het onderweg zo leuk was. Waar het om gaat is, dat je op weg gaat. En dat je de bereidheid hebt om de zekerheden die je nu hebt te relativiseren, los te laten en maar op weg te gaan naar het volgende avontuur. Op weg naar Istrië en onderweg, ontdek je dan dat daar iets is wat ontzettend leuk is en daar kun je dan heel lang bij verblijven. En ten slotte weer terugkeren naar huis zoals met onze vakantie toen. We zijn nooit in Istrië aangekomen, maar we hebben het reuze naar onze zin gehad. Waar het om gaat is, dat je op weg gaat. Dat je niet op je stekje blijft zitten. Dat je niet in de waarheid van vandaag jezelf bekneelt en de waarheid van vandaag meeneemt als de gevangenis van morgen. Ga op weg en zie maar waar je dan terecht komt. Ga op weg. Kom in beweging. Zoek en vind onderweg. En als je hebt gevonden, laat weer los."

Stampvol

Moerland heeft in zijn jeugd bewust afscheid genomen van het kerkelijke christendom. "Ik ben geboren op een dorpje in Zeeland. Daar ging ik met mijn moeder en broers en zussen mee naar de kerk. Dat hoorde zo. Ik was een jaar of zeven. De kerk zat stampvol. Er stond een man op de preekstoel die luidkeels riep dat we zondig waren en dat de kans dat hun zonden vergeven zouden worden buitengewoon klein was. Er zouden maar heel weinig mensen uitverkoren zijn. Ik vroeg mij af wat die mensen toch gedaan hebben, want daar hadden ze het nooit over. Ze hadden iets vreselijks gedaan. De straf zou ongelooflijk naar zijn, maar ik kwam er niet achter wat ze gedaan hadden. En daar ben ik nog steeds niet achter."

Buitendijks

"Ik had het gevoel dat ik op de verkeerde plaats op aarde was terechtgekomen. Er was een soort van vergissing in het spel. Als ik daarop terugkijk, dan zeg ik nu dat ik twee levensgevoelens ervoer... Het ene noem ik het binnendijksgevoel, een gevoel van beklemming, van zonden, van zwaarte, van somberheid, van rouw. De mensen liepen allemaal in het zwart, gebogen onder de zonden. En ik had het buitendijks gevoel en daar was goedheid, daar was vrede, daar was natuur, daar was eenheid met de natuur, een vanzelfsprekend soort goedheid en veiligheid. Door mijn kennismaking met de 'gnosis' landde Jezus in mijn gevoelswereld als een medemens, als een bijzonder mens met een totaal verrassende visie op het leven. En het was een mens die je kon herkennen, waar je je mee verbonden mee kon voelen. Jezus is buitendijks gegaan. Ik heb hem op de schorren ontmoet."

Ervaarbaar

Jezus was volgens Bram Moerland niet iemand van de ene waarheid... "Juist niet! Jezus was een bijzonder mens. Jezus doet één van zijn mooiste uitspraken in het Thomas-evangelie. Jezus zegt: 'Als je mijn woorden uit mijn mond drinkt, zul je worden als ik.' Dan voegt hij daar zelfs nog aan toe: 'En ik als jij.' Dus in dat Thomas-evangelie gaat het er juist om dat je wordt als Jezus.

Dat betekent dat Jezus niet de enige is die een zoon des mensen is of de zoon van God. Hij heeft iets meegemaakt, iets ervaren, wat niet exclusief van hem is, maar wat voor elk mens erfahrbaar is. Hij is een mens als ik. Dat zegt Jezus in het Thomas-evangelie ook: 'Ik ben een mens als jij.' In wezen stelt hij zichzelf op gelijk niveau. Dat was voor een jongen die opgegroeid is met de gedachte dat Jezus de enige zoon van God was, een totaal andere zienswijze die me verbaasde."

Vertrouwen op jezelf

"Niemand kan jou vertellen wat jouw weg is", vervolgt de cultuurfilosoof. "Jouw hart is jouw hart. Jouw talenten zijn jouw talenten. Ieder mens heeft zijn eigen weg te gaan. En ieder mens moet voor zichzelf uitmaken of de weg die hij of zij op dit moment gaat, één weg met een hart is. Waar het op aankomt is, dat je je die vraag stelt. Je moet die vraag serieus nemen en het antwoord daarop aan niemand anders over laten. Jij bent de enige die het antwoord weet en pas wanneer de vraag zo

'Wie zich met het Ware Zelf in zichzelf verbindt, ontdekt dat er liefde is'

stelt dat je niet meer afhankelijk bent van wat anderen zullen vinden, wat anderen daarover als oordeel zullen hebben, niet meer begeert naar erkenning van anderen, maar volledig op jezelf durft te vertrouwen, dan zal het antwoord van je zelf zijn. En je grootste ontdekking zal zijn, dat je zelf een antwoord hebt."

Lama

"Ik was ooit aanwezig bij een lezing van een Tibetaanse lama. Eén van de toehoorders vroeg hem hoe wij mensen op het spirituele pad konden komen. Het antwoord luidde: 'Dan moet je jezelf uitroepen tot allerhoogste autoriteit in je eigen leven.' Dat kennen we in het westen niet. In het christendom wordt gewerkt met gezagsdragers, met waarheden die van buitenaf tot je komen. Hier is iemand die zegt dat jijzelf de hoogste autoriteit bent, niet voor je buurman of buurvrouw, maar voor je eigen leven.

Dat lijkt makkelijk, maar als je dat innerlijke besluit neemt, zal je hele sociale omgeving dat merken. Deze omgeving zal onmiddellijk beginnen met allerlei subtiele sancties. 'Wie denk je wel dat je bent? En ik dan? Jij, dat kun je niet maken. Dat is toch niet voor jou weggelegd. Wie ben jij dan wel dat jij dat zomaar wilt?'"

Gebaande pad

"Er komen honderden tegenwerpingen tegen het idee baas in eigen leven te worden. Dat is de eerste barrière op het spirituele pad. Stoot je op je angst voor eenzaamheid. Het kan lijken of je al je vrienden kwijtraakt. Je komt in een lege woestijn terecht, waar je helemaal aan jezelf overgelaten bent. Dat is het moment waarop heel veel mensen terugkeren op de gebaande wegen. Ze laten zich manipuleren en voegen zich weer op het

gebaande pad. En iedereen is weer tevreden. Daarom zegt de westerse gnostieke traditie: Wie zich met het Ware Zelf in zichzelf verbindt, ontdekt dat er liefde is, niet als morele norm: Gij zult en moet. Wie is wie hij/zij is, vindt als grond van zijn/haar bestaan de mogelijkheid tot waarachtig mededogen met

'Het antwoord op de vraag naar de kwaliteit van leven is in je Zelf aanwezig'

zijn medemens. Je vindt in het volgen van je eigen weg een creatieve ruimte waarin je zelf vorm kan geven aan je bestaan. Het leven dat je leeft in relatie met God en je medemens wordt dan een kunstwerk, een creatie, een schepping."

Zijn er volgens Bram Moerland nog bewegingen in Europa die gnostisch te noemen zijn? De cultuurfilosoof tot slot: "Er is één beweging in Europa in de westerse cultuur die je gnostisch zou kunnen noemen. Dat is de vrijmetselarij! Met rituelen en alles en nog wat wat daar omheen hoort, is de vrijmetselarij heel gnostisch van sfeer. Het zien van je persoonlijke eigenheid als je eigen bestemming. Op U komt het aan."

Gezellen-vrijmetselaar over:

VRIJMETSelaarIJ DAGELIJKS...

Wat heb je aan vrijmetselarij in het dagelijks leven? Maakt het een ander mens van je? Biedt het voordelen? Of kleven er juist voor-oordelen aan? In dit drieluik geven drie gezellen-vrijmetselaar hun visie.

Onder redactie van Ed Worm – foto's: Paul Mellaart

'IK HOEFDE NIETS TE VERTELLEN, NIETS UIT TE LEGGEN'

"Zij zonden mij de wereld in, om mij te doen kennen als vrijmetselaar. En ik ging de wereld in - alleen - en ik keek om me heen. Zou iemand mij hier herkennen, die lange man met knapzak op zijn rug? Zou iemand het aan mij zien of merken, dat hier zich een vrijmetselaar deed kennen? Zou iemand hier een gezelschap ontmoeten die zijn nieuwe werktuigen probeert te hanteren?" "Ik ging naar mijn vader en ik zei dat ik gezelschap geworden was. Maar hij verstond mij niet. Hij vond het fijn voor me - als ik het tenminste fijn vond. Ik ging naar mijn vrouw en vroeg haar: Vind je dat ik veranderd ben sinds ik vrijmetselaar ben? Zij keek op van haar iPad en zei: "Misschien, misschien ben je milder geworden - maar misschien was je dat toch al aan het worden." Later sprak ik mijn broer, die ik bijna nooit spreek. Weet je dat ik vrijmetselaar geworden ben? Hij wist het al; had het van mijn vader gehoord. "Ik kan me er niets bij voorstellen", zei hij. "Is het zo iets als de Lions? Ze hebben mij gevraagd om bij de Lions te komen, hier in het dorp, maar ik doe het niet." Ik zou ook nooit bij de Lions gaan, zei ik. Hij was blij dat ik het met hem eens was." "Maanden later was ik met mijn goede vriend en ik nam een slok bier en wilde hem op dat moment vertellen dat ik vrijmetselaar geworden was. Maar ik deed het niet, niet hier aan de bar. Misschien wel nooit. Het moment was voorbij, ik bestelde zes kleine kaassoufflés en nog twee witbier."

"Het gezellenjaar ging verder en ik liep door met mijn knapzak. Wat is er eigenlijk nog over van wat er in gestopt was? Wat kon ik nu nog laten zien? En laatst, om twaalf uur in de middag, zat ik met een vriend aan tafel in zijn nieuwe oude huis. We aten soep, met brood en zalm. En hij wist dat ik vrijmetselaar was. We spraken over alles, over de stappen die we zetten, over de groei elke keer weer, over de taal van de levende symbolen in je leven. Ik hoefde niets te vertellen, niets uit te leggen. Ik heb hem niets gezegd over het gezelschap-geworden-zijn. Die avond kwam ik eindelijk thuis. Het regende. Ik stond doorweekt voor mijn deur. Ik deed open en ik ging binnen, ik stapte over mijn eigen drempel de gang in. Ik deed het licht aan. Ik zette mijn knapzak in de hoek, en hing mijn natte jas aan de kapstok. Ik droogde mijn gezicht en fatsoeneerde mijn haar. Vanaf de muur keek iemand mij heel gelukkig aan." 🇳🇱

GEERT BOOGAARD (48),

gezel-vrijmetselaar.

Lid van loge 'Wolfgang Amadeus Mozart', Hilversum.

'DE VRIJMETSelaarIJ BETEKENT VOOR MIJ EEN MOMENT VAN BEWUSTE ZELFREFLECTIE'

RENÉ SCHUURMAN (45),

gezel-vrijmetselaar.

Lid van Loge 'Tamarisk', Rotterdam.

"De vrijmetselaarIJ heeft voor mij meerdere betekenissen en functies in het dagelijks leven. In de eerste plaats zorgt het voor meer structuur en regelmaat in mijn leven door wekelijks bij elkaar te komen op reguliere tijden in ons logegebouw. De bijeenkomsten in mijn loge vind ik vaak zeer inspirerend, waarbij inzichten en ervaringen over uiteenlopende onderwerpen met elkaar worden gedeeld." "In de tweede plaats betekent de vrijmetselaarIJ voor mij ook een moment van bewuste zelfreflectie. De eerste plicht van een vrijmetselaar is om jezelf te kennen, mijns inziens een belangrijke voorwaarde om jezelf te ontplooien. Inzicht in jezelf, in je eigen ik als het ware, is aan de ene kant zeer confronterend, maar aan de andere kant toch ook zeer uitdagend, zelfs verfrissend. De verschillende ritualen en symbolen die de vrijmetselaarIJ gebruikt, het maçonniek systeem, zijn voor mij hierbij zeer krachtige hulpmiddelen die het proces van zelfreflectie vergemakkelijken.

Zeker wanneer een ritueel wordt uitgevoerd in de tempel, omgeven met symboliek en muziek, geef ik betekenis en waardering aan eigen, uiteenlopende gebeurtenissen in mijn dagelijks leven en kijk ik terug op mijn eigen handelen in specifieke situaties. Terugkijken en evalueren om te leren met als uiteindelijk doel om een beter mens te worden, een van de essentiële doelen van een vrijmetselaar."

"En de vrijmetselaarIJ betekent voor mij ook een ontmoetingsplek, een soort verbond, van gelijkgestemden die een gemeenschappelijke interesse delen. Interesse in hoe je jezelf kan ontwikkelen, ontplooien in relatie tot de maatschappij. En dat in een veilige en vertrouwde omgeving van het verenigingsleven, want dat is de broederschap per slot van rekening ook. De verbetering van de wereld begint immers bij jezelf."

'PAS ALS JE WEET WAT JE KRACHTEN EN BEPERKINGEN ZIJN, KUN JE JEZELF VERBETEREN'

HILDO SCHAIJ (51),

gezel-vrijmetselaar.

Lid van loge 'De Ster in het Oosten', Bilthoven.

"In het dagelijks leven ben ik ondernemer en heb ik te maken met personeel en klanten. Door de vrijmetselarij is mijn leven in één jaar toch behoorlijk, in positieve zin, veranderd. Het beoefenen van de 'Koninklijke Kunst', echt naar elkaar luisteren, wachten tot je het woord krijgt, met elkaar van gedachten wisselen zonder te discussiëren, dit alles is bijzonder goed toe te passen in het dagelijks leven."

"Een ander aspect betreft onderling vertrouwen. Toen ik mijn eerste bouwstuk, zeg maar mijn eerste inleiding voor mijn loge, moest houden gierden de zenuwen door mijn keel. Maar toen ik eenmaal voor mijn broeders stond leek er een last van mij af te vallen. Ik heb mijn bouwstuk uiteindelijk met een gezonde dosis spanning kunnen opleveren. Ik heb dit gevoeld als een uiting van onderling vertrouwen; iets bijzonders wat je al na zo'n korte tijd krijgt in deze broederkring ervaren."

"Als leerling-vrijmetselaar is het belangrijk om te werken aan de 'Ruwe Steen', of wel aan onszelf.

Boven vrijwel iedere toegang tot de tempel staat dan ook de spreuk 'Ken u Zelve'. Pas als je weet wat je krachten en beperkingen zijn, kun je jezelf verbeteren.

Het heeft mij geleerd meer na te denken voor ik reageer en meer rekening te houden met de situatie waarin een ander zich bevindt. Eerst kijken naar wat verbindt en niet wat ons scheidt."

"Als gezel probeer ik nu te arbeiden aan de 'Volmaakte Kubiek' en te toetsen of deze past in het geheel. Iets wat ik zie als een grote verantwoordelijkheid, want waar we altijd voor moeten oppassen is dat oordelen geen veroordelen wordt." 🇳🇱

Filosofisch consulent Catharina de Haas over vriend **‘HET VERGT MOED OM DE GOEDE VRIENDEN**

“De meeste mensen rekenen vriendschap tot het privéterrein. Vriendschappelijke gevoelens gaan echter verder dan de voordeur. Deze gevoelens kleuren en bepalen het dagelijks leven. Je ervaart ze tijdens de behandeling bij de kassa van een supermarkt en ze betreffen zelfs het hoogste ambacht: het bedrijven van politiek.”

Tekst: Rinus van Warven - Foto's: Paul Mellaart.

Catharina de Haas is de schrijfster van het boek 'Vriendschap, een tweede ik!' Zij is sinds 1992 filosofisch consulent. In haar praktijk spreekt ze met mensen over alledaagse problemen en praktische vragen. Voor tal van 'puzzels' biedt ze een luisterend oor. Volgens Catharina de Haas gaat vriendschap over 'samen leven'.

Spiegel

En voor samenleven heb je vrienden voor nodig? “Nou en of. Daar heb je zeker vrienden voor nodig. Om je eigen leven recht te doen betekent dat je jezelf moet ontwikkelen. Maar ook, dat je aan alle scherpe kantjes van jezelf moet slijpen. Dat je aan de 'ruwe steen' moet werken, zoals ze dat zeggen in de vrijmetselarij.”

“Natuurlijk mag je fouten maken. Maar het is wel de bedoeling dat je van je fouten wilt leren. Dat kan alleen als je in de vriendschap met een medemens een spiegel voor jezelf zoekt. Aristoteles zegt dan ook: 'Vriendschap heeft een tweede ik nodig.' Of vriendschap is een tweede ik. Zo mag je dat natuurlijk ook zeggen. Een goede vriend zal de behoefte hebben om af en toe in jouw schoenen te gaan staan. En het is heerlijk een vriend te hebben die eens met of door jouw ogen naar de wereld kijkt en niet alleen maar zijn projecties over de dingen op jou loslaat.”

Advies

“Mensen die niet je vrienden zijn, weten precies de weg te wijzen naar de manier hoe ze zelf in het leven staan”, meent Catharina de Haas. “De hele wereld wil je met raad en daad terzijde staan om jou te vertellen dat jij jouw leven op hun manier moet inrichten. Een echte vriend gaat eerst eens in jouw schoenen staan en probeert vervolgens te zien wat jij nodig hebt. Een vriend is iemand die niet uit zichzelf put om jou raad of advies te geven maar iemand die zich echt in jou verdiept en vandaar uit verder kijkt naar wat jij nodig hebt. Dan is het net of hij in jouw schoenen staat of een tweede ik is. Een vriend is iemand die met je meeloopt op jouw levensweg. Hij zal je proberen te helpen om jouw leven op jouw manier vorm te geven en niet op de zijne.”

Medeplichtig

De spiritueel leraar Adi Da Samraj heeft eens gezegd dat wie werkelijk een spiritueel leven wil leiden, voor goed gezelschap moet zorgen. Slecht gezelschap is in zijn visie desastreus voor een zinvol leven. “Ik ben het daar helemaal mee eens”, zo meent De Haas. “Het vergt moed om de goede vrienden te kiezen. Slecht gezelschap maakt je medeplichtig aan een manier van leven en spreken die mensen van het spirituele pad afbrengt. Als er in slecht gezelschap over criminele plannen wordt gesproken, dan wil je daar toch niet zijn?”

**‘Een vriend zal je helpen jouw leven op
jouw manier vorm te geven’**

Als er op een denigrerende manier over vrouwen wordt gesproken, dan doe je daar toch niet aan mee? Als men zich op een racistische manier over medelanders uit, dan neem je daar toch afstand van? Als homoseksuele mensen in een hoek worden gezet, dan distantieer je je toch? Als je dat niet doet, kleeft er medeplichtigheid aan jou! Veel mensen doen dat niet, uit angst niet leuk gevonden te worden. Maar ik zou respect voor die mens hebben, die zo'n gezelschap verlaat of op zijn minst protesteert. En wat doe jij? Zwijg je of zeg je: 'Ho, dit gaat me te ver'. Ik vind dat je de morele plicht hebt om temminste iets te doen.”

Isolement

De mens gaat dus leven als hij de moed heeft om goede vriendschappen te zoeken. Is dat mogelijk voor wie ook nog een spiritueel leven wil leiden? “Ja hoor”, zo betoogt ze. “Als je na zelfonderzoek weet welk pad je wilt volgen – of dat nu via een kerk is, een loge of een leermeester – dan weet je ook welke vrienden je daarvoor nodig hebt en die kun je zoeken. Je kunt ze zoeken in dezelfde geestelijke sfeer. Je kunt dezelfde boeken lezen, dezelfde concerten bezoeken, naar dezelfde musea gaan. Maar het belangrijkste is, dat je op zoek gaat naar mensen die het hart op de juiste plek hebben: gelijkgestemden, zielsverwanten,

schap:

TE KIEZEN'

mensen die hun mond open durven doen, heel belangrijk!” Iemand is hindoe, christen of moslim. Wie voor vriendschappen alleen in de eigen gemeenschap kijkt, dan kan dat toch ook weer een soort van een isolement opleveren? “Dat is voor een tijdje helemaal niet erg. Dat kan zelfs wel spannend zijn. Je vindt in die spiritualiteit helemaal jouw ding. De leermeesters, de boeken... Je vindt het erin. Besef dan goed, dat het je eerste vrienden zijn op het spirituele pad. Maar als je vervolgens sterk genoeg bent, ga je naar buiten en zoek je andersdenkenden op... Mensen die

‘Wijze mensen helpen elkaar zoeken naar de lege ruimte waarbinnen alles mogelijk is’

je kunnen helpen om over je eigen grenzen heen te kijken. Je eerste vrienden kun je best binnen eigen kring vinden, maar als ze je hebben geholpen om stevig op eigen benen te staan dan kun je met je eigen overtuiging ook rustig in ander gezelschap verkeren. Het is natuurlijk heel spannend met andersdenkende, andersvoelende mensen te praten. Maar wel vanuit een sterktegevoel wat je in vriendschappen hebt opgedaan.”

Klepjes

Iemand kan zijn eigen spiritualiteit versterken door er met

vrienden over te praten? Heeft vriendschap volgens Catherina de Haas zelfs zoveel betekenis? “Ja, vriendschap kan zelfs een spiritueel klepje in ons open maken. Stel je je leven voor als een hoofd met allemaal klepjes. Binnen je eigen kring heb je een aantal klepjes opgedaan: ‘Oh, zo denken wij erover, dat weten wij met elkaar en we zitten op het goede pad.’ Dan kom je anderen tegen en die tikt opeens tegen een ander klepje aan en die laat je zien dat er ook nog een heel andere kant aan het leven zit. Vrienden kunnen je helpen het leven van alle kanten te bekijken. Vriendschap kan er zelfs voor zorgen dat jij de vrijdenker blijft die je altijd al was. En vrienden kunnen je helpen erachter te komen of het waar is, of het ècht is wat je denkt en voelt. Daarvoor heb je toch echt anderen nodig. Als je dan toch een spiritueel leven wilt leiden, laat vrienden je dan helpen om je wereldbeeld te verruimen. Sluit je niet op binnen de dogmatische kaders van je eigen gemeenschap. Dogmatisme is fnuikend binnen vriendschap. Binnen alle vormen van spiritualiteit. Wijze mensen hebben de dogma’s achter zich te laten. Ze helpen elkaar als vrienden om samen te zoeken naar de lege ruimte waarbinnen van alles kan gebeuren en morgen kan beginnen.”

Belangeloos

“We leven in een samenleving waarin vriendschap niet gewoon is. We zijn er kennelijk niet erg goed in belangeloze vriendschappen te sluiten”, aldus Catharina de Haas. “Veel mensen van oudere generaties hebben niet goed geleerd wat het belang was van het sluiten van vriendschappen.

‘Vriendschap kan er voor zorgen dat jij de vrijdenker blijft die je altijd al was’

Aan de eenzaamheid die je veel aantreft in verzorgingstehuizen kun je zien dat vriendschap en menselijk contact niet wordt aangemoedigd. Hoe veel fijner zou het niet zijn als er ‘gezonde’ vriendschappen zouden worden gestimuleerd waarbij we goed voor elkaar zorgen. Belangeloos omkijken naar elkaar, in liefde en vriendschap zorg dragen voor elkaars noden... Vriendschap als basiswaarde op het sportveld, in het verenigingsleven, in het zieken- of verzorgingshuis, op school en in de politiek. Vriendschap als cement voor een zinvolle samenleving. Kan het mooier?”

Lege ruimte

“We hebben het vermogen al onze oude patronen los te laten. Hoe zou het voor je zijn als je nu eens blanco mocht beginnen. Wat voor vriendschappen zou je dan kiezen? Wat zou je bijvoorbeeld doen als je God was. Ik heb met die gedachte wel eens geëxperimenteerd bij mijn cursisten.

We zijn even, in onze gedachten, God. Heel fascinerend te zien wat als die kleine godjes dan gaan doen. Ze zien de tien geboden spontaan opnieuw ontstaan. Er wordt gesproken over wezenlijke dingen als liefde, vrede, vooral ook trouw tussen mensen. Het gaat over het nakomen van afspraken en het streven naar het goede. Er is niemand die een wereld vol moord en doodslag creëert. In het experiment creëerden we ook een lege ruimte. Hoe zouden we die invullen. Welke vriend of vriendin zou ik voor mezelf wensen? Het kan zijn dat je daarbij op een schrijver, een boek of een muziekstuk stuit. Maar het kan ook zijn, dat je daadwerkelijk op pad gaat. Thuis, achter de geraniums zit die vriend of vriendin niet. Die mens wandelt op de weg van morgen. En als jij nou ook op dat pad bent, kunnen jullie mijlenver met elkaar meelopen, de toekomst in.”

Meesters-vrijmetselaar over:

VRIJMETSELARIJ DAGELIJKS...

Wat heb je aan vrijmetselarij in het dagelijks leven? Maakt het een ander mens van je? Biedt het voordelen? Of kleven er juist voor-oordelen aan? Drie meesters-vrijmetselaar laten hun licht erover schijnen.

Onder redactie van Ed Worm – foto's: Paul Mellaart.

'IK HEB GELEERD MIJN EMOTIES TE BEGRIJPEN'

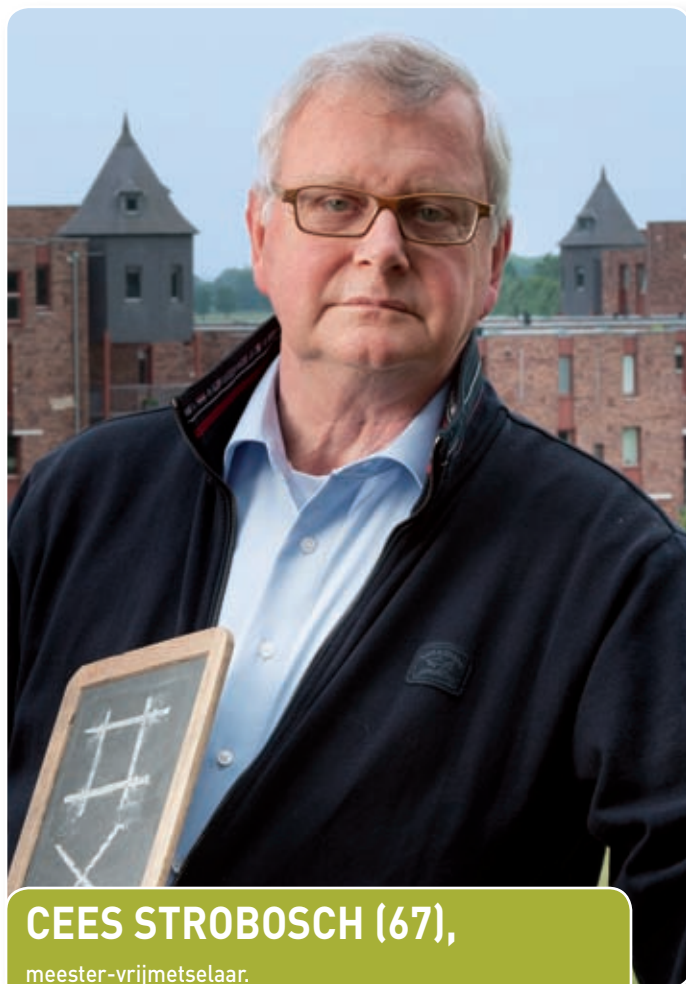
"Dit jaar ben ik 35 jaar vrijmetselaar. Met veel plezier. De broederschap is zodanig vervlochten in mijn leven dat ik geen onderscheid meer kan maken tussen 'wel of niet'. Dat maakt het dus moeilijk om een helder antwoord te geven op de vraag wat ik er aan heb of heb gehad in mijn dagelijkse leven."

"Ben ik door de vrijmetselarij een beter mens geworden? Ik heb daar geen bewijs voor kunnen vinden. Nou wordt er in de vrijmetselarij weinig bewezen. Je moet je zoektocht naar waarheid zelf afleggen. En toch ben ik er van overtuigd dat de vrijmetselarij met mij iets heeft gedaan, om niet te zeggen veel voor mij heeft betekend. Ik ben een ander mens geworden dan ik was geworden zonder mijn deelname aan deze broederschap. Ik heb er geleerd mijn emoties te begrijpen. Ik ben gaan nadenken over mijn lichte en donkere kanten en ben daardoor beter in staat mijn emoties te plaatsen."

"Ieder mens heeft een identiteit. Het is de optelsom van al je eigenschappen en vermogens. Die identiteit wordt niet alleen vanuit jezelf ontwikkeld maar wordt ook gevormd door je omgeving. Het beoefenen van de 'Koninklijke Kunst' heeft mij met open oog en oor leren kijken en luisteren naar mijn medemens en de interactie tussen mensen.

Afstand nemen; geen vooroordelen of oordelen vellen zonder reflectie. Ik draag zorg voor mijn omgeving en doe daar daadwerkelijk wat mee."

"Niet het resultaat telt maar de weg er naar toe. Dat zei mijn fitnessstrainer laatst tegen me. Een nieuwe loge oprichten, dat waarmee ik me de afgelopen 2 jaar intensief bezig heb gehouden, is meesterarbeid waarvan de schoonheid zich openbaart als je terugkijkt naar de weg die je bent gegaan. En die weg is nog niet ten einde, want er openbaart zich altijd een nieuwe horizon. Er is nog zoveel meer te leren." 🏠

CEES STROBOSCH (67),

meester-vrijmetselaar.

Lid van loge 'Quintessens', 's-Hertogenbosch.

'HET VOELT ALS EEN WARME DEKEN, ZONDER KLAM TE WORDEN'

MARC VAN SOEST(50),

meester-vrijmetselaar.

Lid van loge 'Van Aerssen Beyerens', Roosendaal.

"De wereld lijkt verwarder en verdeelder dan ooit', is van alle tijden. De razendsnelle ontwikkeling van media, techniek en internet, maken dat echter meer waar dan ooit. De waan van de dag regeert. Het zicht op het grote geheel vertroebelt. Waar doe je het uiteindelijk allemaal voor? Als organisatieadviseur met een eigen praktijk, zie ik regelmatig de vertwijfeling toeslaan. Door de wijze waarop wij, al dan niet 'gedwongen' door onze omgeving, ons leven vol plannen, creëren we onze eigen stress. Dat kost energie."

"De donderdagavond in de loge is een moment van rust. De tijd nemen met elkaar van gedachten te wisselen, over onderwerpen die door de leden zelf worden ingebracht. De ontmoeting staat centraal. De waarheid is van iedereen. Gelijk krijgen niet relevant. Het voor jezelf op zoek gaan naar de betekenis der dingen en jouw betekenis in het geheel, is een avontuur op zich. In die zoektocht loopt de eigen ontwikkeling als een rode draad door de rituelen van de vrijmetselarij: leerling, gezelschap, meester..."

"De aandacht die wij besteden aan ritueel en symboliek, geeft mij soms een spirituele ervaring. Zoals bijvoorbeeld de handelingen van de Japanse theeceremonie, die door de herhaling in de vorm, de inhoud steeds weer opnieuw én intenser laat beleven. Hier het optimaal genieten van de thee en het in stand houden van verscheidene tradities die Japan rijk is. Zo ook werken de rituelen van de universele vrijmetselarij voor mij verhelderend, bevrijdend en verlichtend."

"Na afloop staat de inwendige mens centraal, die wordt gevoed met drank en soms spijs. In onze loge laat zich dat het best omschrijven met de begrippen 'broederlijk', 'belangstellend' en 'bourgondisch'. Ons devies is: 'Libera et vacua mente - Vrij en open van geest'. Een eigentijdse openheid, ruimdenkendheid en gastvrijheid voeren de boventoon. Het voelt als een warme deken, zonder klam te worden."

"Hoe moe ik aan het einde van de week ook ben, die donderdagavond kom ik altijd met meer energie thuis, dan ik had toen ik vertrok!" 🏠

'HET ZIJN VAAK FASCINERENDE INZICHTEN, DIE TE DENKEN GEVEN'

MISJA GEERATZ (45),

meester-vrijmetselaar.
Lid van loge 'la SimPLICITÉ', Venlo.

"Elke maçon zal een eigen verhaal hebben bij de vraag wat de vrijmetselarij hem gebracht heeft in het leven. Het zijn vaak fascinerende inzichten, die te denken geven. Als ik het zou moeten omschrijven dan zou ik zeggen dat voor mij de vrijmetselarij een continu bewustwordingsproces is. Bewustwording van mijzelf en mijn plaats ten opzichte van mijn medemens, een kompas."

"En waar leidt dit dan toe? Heb je daar iets aan? Ik ben er sterk van overtuigd dat ikzelf verantwoordelijk ben voor alles dat in mijn leven gebeurt en hoe ik omga met omstandigheden waarop ik geen invloed heb. Met dat in gedachten is het belangrijk wat die keuzes bepaalt, wat mij drijft in het maken van die keuzes. En daar komt de vrijmetselarij om de hoek kijken."

"De vrijmetselarij heeft voor mij een aantal uitgangspunten gevormd, die het kader vormen waarbinnen ik min of meer bewust keuzes maak. Een aantal van die uitgangspunten: liefde tot de medemens en in harmonie met mijzelf en mijn

omgeving. Daarbij probeer ik de geest te laten zegevieren over de stoffelijke wereld."

"Tegenspoed legt het karakter bloot, voorspoed bedekt het' Met tegenwind leer je jezelf veel beter kennen dan met de wind mee. Soms helpt de vrijmetselarij op die momenten als soort van extra zetje in de rug, om het juiste te doen."

"Is daar de vrijmetselarij voor nodig? Nee, noodzakelijk is zij daarbij niet. Er zijn tal van andere manieren om bewust en in harmonie met je omgeving te leren leven en te leven. Maar het was juist de vrijmetselarij die mij zo aansprak en die voor mij de randvoorwaarden schept om tot verdieping te komen, zonder daarbij dogma's op te leggen die mij beperken. Neem daarbij de broeders, die ook dwalen en zoekende zijn en waarmee je een stukje mee op kunt lopen en die, niet te vergeten, zorgen voor een hoop gezelligheid, en voilà, voor mij voldoende redenen om aan te kloppen bij een loge." 🇳🇱

Theoloog Tjeu van den Berk over de bronnen van het 'DE HEMEL BUIGT ZICH ST

“Een van de meest markante ideeën van de christenen is dat hun god mens wordt, het woord vlees, de logos sarx, en wel zo existentieel werkelijk dat hij kon lijden en sterven. Zo'n mythe is als zodanig ondenkbaar in het Jodendom. Hij staat echter wel centraal in het Oude Egypte. Als de christenen het drie eeuwen na aanvang van de jaartelling hebben over de geboorte van het goddelijk kind uit een menselijke maagd en moeder, verbeelden ze een visie die in het Oude Egypte al minstens 1500 bestond.”

Tekst: Rinus van Warven - Foto's: Paul Mellaart.

In het boek 'Het Oude Egypte: bakermat van het jonge christendom', neemt dr. Tjeu van den Berk de lezer mee naar de bronnen van de Nijl. Dr. Tjeu van den Berk is theoloog en werkte aan de Katholieke Theologische Universiteit van Utrecht. Hij heeft veel geschreven over het raakvlak tussen religie, psychologie, kunst en cultuur. In het boek staat Van den Berk stil bij de oeroude archetypische beelden die volgens hem aan de overeenkomsten tussen de Egyptische religie en het christendom ten grondslag liggen.

Knippen

Wie het in de moderne tijd heeft over de essentie van het westerse religieuze denken, dan weten veel mensen wel te vertellen dat de bron van het christendom verscholen ligt in het Jodendom, dat Paulus een Romeinse soldaat was en dat de mensheid daardoor ook nog wel wat Grieks-Latijns denken heeft meegekregen. Maar bij het kennis nemen van het boek van Van den Berk zal de lezer van helemaal de ene verbazing in de andere vallen. 'Niet in het orthodoxe Jeruzalem, het klassieke Athene of het wettische

christendom:

EEDS OVER DE AARDE'

Rome,' zo betoogt Van den Berk, 'maar in de smeltkroes van het gnostieke, Egyptische, Alexandrië ontstonden de grote mythen van het jonge christendom. Daar ontleende een groep vrijzinnige joden, zij het meestal onbewust, hun identiteit aan een drieduizend jaar oude religie.'

Wedergeboorte

Van den Berk stelt namelijk de vraag waar die typisch on-joodse thema's in het christendom vandaan komen: een drieëne godheid, een vader die een zoon voortbrengt, een kind dat uit een maagd geboren wordt, god en mens is, sterft, afdaalt in de onderwereld en na drie dagen verrijst. Van den Berk toont het in zijn werk aan: de mythe van Christus is een geschenk van de Nijl!

'Het gaat om wat het symbool – de passer, de winkelhaak of de Egyptische mestkever – representeert'

"In die tijd rond het begin van onze jaartelling vierden bijna alle Egyptenaren in bijna alle religieuze centra elk jaar het feest van de geboorte van God. In Egypte, in de Palestijnse gebieden... Evenals in alle streken van de wereld waar de mysteries van Isis waren doorgedrongen waren het idee van de geboorte van het kind en de wedergeboorte van de tijd diep verankerd in de geest", aldus Van den Berk, die hier de Egyptoloog Jan Assmann citeert. "Assman wijst in een van zijn studies op de grote verschillen, die er in het laatste millennium voor Christus op dit punt bestonden tussen de levensbeschouwingen van het Oude Egypte en het Oude Israël."

Excarnatie

"In Egypte is van oudsher sprake van incarnatie. Daar is het materiële steeds spiritueel van aard en buigt de hemel zich steeds over de aarde", aldus Tjeu van den Berk. "In het oudtestamentische Jodendom is echter in toenemende mate sprake van excarnatie." De woorden incarnatie en excarnatie vergen op dit punt enige uitleg. "Als Assmann het over excarnatie heeft dan bedoelt hij dat het heilige, het goddelijke zich steeds meer terug trekt uit het profane. Het heilige, het goddelijke zijn steeds minder zichtbaar in de materiële wereld. Je zou ook kunnen zeggen dat de mensen steeds minder van het heilige herkennen in het profane. Waren het huwelijk en het koningshuis jaren geleden nog door god gegeven instituties, nu is steeds meer zichtbaar aan het worden dat de heiligheid zich uit deze instituties heeft teruggetrokken. In dit verband mag ook het woord secularisatie wel gebruikt worden."

(Re-)incarnatie

Tegenover de oudtestamentische terugtrekking van het heilige, schetsten Van den Berk en Assman de toenemende incarnatie

van het nieuwtestamentische christendom. Met andere woorden: heiligheid, goddelijkheid worden weer steeds zichtbaarder in de materiële wereld. Het begrip reïncarnatie is overigens zonder kennis van de Egyptische denkwereld niet te vatten. Een groot misverstand in de wereld van religie is dat reïncarnatie uitsluitend uit India afkomstig zou zijn. Niets is minder waar. Het boek van Tjeu van den Berk laat zien hoe zeer het Egyptische wortels heeft. Terug naar de incarnatiegedachte. Van den Berk: "De Griekse filosofie kende een dergelijke incarnatie van het goddelijke ook niet. Bij de Grieken liepen de goden soms wel letterlijk tussen de mensen, maar het waren geen mensen en het was onverdraaglijk dat een god als mens zou worden doodgeslagen door andere goden of door mensen."

Geliefd

"Egyptische theologen ontwikkelden de incarnatiegedachte al 3000 voor Christus. Juist bijvoorbeeld het feit dat Osiris leed en stierf, maakt hem zo geliefd, want een dergelijke god kon aanvoelen hoe moeilijk het voor ons mensen hier op aarde is. Hij doorzag 's mensen situatie en zou steeds een rechtvaardig maar ook barmhartig oordeel vellen."

Van den Berk stelt hier eigenlijk dat Osiris zo geliefd werd omdat in deze beeldtaal mensen konden begrijpen welke spirituele dimensie Osiris belichaamde. Van den Berk is gelukkig altijd heel erg helder in zijn taalgebruik, maar het gedachtegoed waar hij voorstaat is niet altijd makkelijk te duiden. Hij noemt de geboorte van het goddelijk kind (uit een menselijke maagd en moeder) een archetype.

'De belangrijkste dingen bestaan bij de gratie van het irrationele'

Een archetype is een term die van Carl Gustav Jung afkomstig is. Een archetype is een beeld, een verbeelding, een symbool die staat voor een dieperliggende werkelijkheid.

Opstanding

Als Van den Berk het heeft over de geboorte van god of het goddelijke in mensengestalte dan heeft hij het dus over een dieperliggende spirituele werkelijkheid. En dat geldt bij hem ook voor het verhaal van dood en opstanding van Jezus in het Nieuwe Testament. Ook dit verhaal is zonder zijn Egyptische oorsprong niet goed te duiden. Het is geen geheim dat het gedachtegoed van de vrijmetselaars gebaseerd is op het oudtestamentische verhaal van de tempelbouw van Salomo. Het lijkt geen twijfel dat het gedachtegoed van de vrijmetselarij ook zijn oorsprong vindt in het Oude Egypte.

Mysteriegodsdienst

Maar kan dan gezegd worden dat de katholieken, protestanten

en vrijmetselaars – misschien zonder het te weten – eigenlijk aanhangers zijn van een oude Egyptische mysteriegodsdienst? “Nee, dat hoef je niet zo te zeggen. De Egyptenaren hebben het niet uitgevonden. In Zuid-Amerika staan ook piramides. Wat ik met archetypes bedoel is, dat het de grote oersymbolen van de wereld zijn. De Egyptenaren hebben dat op hun manier verbeeld en verklankt. Andere volken hebben andere beelden gebruikt.”

Oerbeelden

“Maar in ons diepste wezen zitten we allemaal met zelfde oerbeelden. Of Roodkapje nu de wolf tegenkomt of een ijsbeer of een slang in de woestijn... Het gaat om een oud-Germaans beeld voor iets wat overal ter wereld in de mens bovenkomt. Egypte heeft 3.300 jaar in de geschiedenis bestaan als wereldrijk. Dus de beelden van de Egyptenaren die waren overal aanwezig.

‘Dat Osiris leed en stierf, maakt hem zo geliefd, want een dergelijke god kon aanvoelen hoe moeilijk het voor ons mensen hier op aarde is’

En die werden in de tijdgeest meegenomen, waardoor de wijze waarop de Egyptenaren over religieuze en spirituele zaken praatten en dachten en in beelden uitbrachten, gewoon overgenomen werden. Dat kan gewoon niet anders. Ik zeg ook niet dat het christendom Egyptisch was. Maar ten tijde van het jonge christendom bestonden er niet of nauwelijks andere archetypische

oerbeelden dan de Egyptische. Dus kon dat jonge christendom niets anders gebruiken dan deze beelden en symbolen.”

Vertegenwoordiging

Archetypen, beelden en symbolen... Doen ze er eigenlijk wel toe? Gaat het niet om wat een symbool vertegenwoordigt? “Precies, het symbool zelf doet er niet toe. Het gaat om wat het symbool – de passer, de winkelhaak of de Egyptische mestkever – representeert. Vergeving als symbool representeert een vergevingsgezinde, liefdevolle houding van compassie tot je medemens. Er is in de mens een transformatie- of een wordingsproces dat aanhaakt bij een element in de werkelijkheid. Dat kan een mestkever zijn, dat kan een kikker zijn. Toen een vriend van mij trouwde zette hij in de ring die hij aan zijn vrouw gaf: ‘Ik wil jou dukdalf zijn.’ Ik wist als Brabander niet wat een dukdalf was. Ik hoef zijn beeldtaal niet over te nemen als ik zelf maar de alledaagse werkelijkheid aanvoel en doorvoel op z’n onzichtbare werkelijkheid die eronder zit.”

Instinctieve

“De belangrijkste dingen in ons leven gebeuren bij de gratie van het irrationele. Bij de gratie van het irrationele worden we verliefd op elkaar, houden we van kunst. Het gaat niet om het rationele. Als ik tegen u zeg: ‘Ik zal u eens precies uitleggen waarom Mozart zo mooi is’, dan luistert u al niet meer. De belangrijkste dingen bestaan bij de gratie van het irrationele. Als iets tot symbool wordt, dan is die irrationele kant van ons in een beeld naar boven gekomen, heeft zich geuit en in dat beeld is het eigenlijk mijn diepste, instinctieve, irrationele werkelijkheid die meedoet.”

Noteer in de agenda:

ZATERDAG, 14 SEPTEMBER!

Ook dit jaar openen Orde en CMC weer hun deuren voor de 'Dag van de Vrijmetselarij' en Open Monumentendag. Op zaterdag, 14 september kunnen belangstellenden in Den Haag de fraaie historische interieurs van het pand van de Orde aan de Prinsessegracht 27 in Den Haag bekijken én een interessante tentoonstelling bezichtigen in het CMC-gebouw.

Tekst: Marijke de Vries – Foto's: Paul Mellaart.

'Macht en pracht' luidt het thema van Open Monumentendag 2013. De monumentale vertrekken in het Ordegebouw stralen dit zeker uit, terwijl het manshoge Grootmeesterportret van Prins Frederik in de centrale hal de bezoeker laat kennismaken met de maçonnieke luister van weleer.

De 'dag van de Vrijmetselarij' staat dit jaar in het teken van 'Vrijmetselarij in het dagelijks leven'. In het hoofdgebouw van de Orde van Vrijmetselaren zijn vrijwilligers aanwezig die daarover graag meer vertellen. Daarna kunnen bezoekers oversteken naar het Cultureel Maçonniek Centrum (CMC), dat in het koetshuis achter in de tuin van het Ordegebouw is gelegen. Hier is een expositie te bezichtigen die aan dit thema is gewijd.

Zelfontplooiing

Vrijmetselarij is een werkwijze van bezinning en zingeving die in rituelen wordt gepraktiseerd. Een buitenstaander zou zich kunnen afvragen: wat heeft deze 'besloten' enclave de maatschappij te bieden en hoe brengen vrijmetselaren in het dagelijks leven hun idealen nu eigenlijk in de praktijk?

Die transitie van individu naar collectief, van exclusiviteit naar dagelijks leven voltrekt zich in de loge, een georganiseerd verband van individuen dat met behulp van symbolen en rituelen aan zichzelf werkt om 'een beter mens' te worden, als onderdeel van en bijdrage aan een betere samenleving.

Bekende namen

Van oudsher zoeken vrijmetselaren naar manieren om hun idealen ook zichtbaar en concreet toe te passen in de maatschappij. Liefdadigheid is een daarvan. Veel vrijmetselaren staan aan de wieg van charitatieve stichtingen en fondsen. Ook zijn zij actief op het terrein van 'volksverheffing' door (blinden-)onderwijs en bibliotheekwezen te bevorderen.

Een andere manier waarop vrijmetselaren zich doen kennen in het dagelijks leven is op het terrein van politiek en landsbestuur. Veel bekende 'broeders' hebben daarop hun stempel gedrukt. Denk aan George Washington, Churchill en, in Nederland, Drees en Oud. Een aanzienlijke bijdrage aan de muziekgeschiedenis leveren componisten-vrijmetselaren als Haydn, Mozart, Sibelius en in Nederland, Pijper. Ook een aantal schrijvers en filosofen zijn vrijmetselaar, zoals in het Duitse taalgebied Heine, Goethe en Lessing, in het Engelse taalgebied Robert Burns en Oscar Wilde en in Nederland Van Lennep en Multatuli. Vrijmetselaren zijn dus goed vertegenwoordigd in 'High Culture', toch zijn er velen die ook hun sporen hebben verdiend in de populaire cultuur vanaf de twintigste eeuw, zoals Walt Disney, Nat King Cole en Oliver Hardy.

In het Cultureel Maçonniek Centrum is een kleine tentoonstelling over dit onderwerp ingericht. Hier kunnen bezoekers aan de hand van multimedia, prenten, schilderijen en documentaire bronnen zien hoe bekende en minder bekende vrijmetselaren zich in het dagelijks leven hebben geroerd en een waardevolle bijdrage hebben geleverd aan samenleving en cultuur. 🇳🇱

Dag van de Vrijmetselarij en Open Monumentendag:
zaterdag, 14 september 2013 van 10.00 uur tot 17.00 uur.
Adres: Prinsessegracht 27 Den Haag.

Prof. dr. Anne van der Meiden:

‘HET IS EEN WONDER ALS WAT EEN ANDER ZEGT’

“Communicatie is het meest menselijke gegeven. Je kunt niets dieper over een mens zeggen dan dat hij kan communiceren. Met zichzelf en met al het andere dat om hem heen is. Dat wil niet zeggen dat die mens het ook doet, maar hij kan het. En ik denk ook, dat communicatie het meest fundamenteel goddelijke feit is. Alles wat religie bepaalt, heeft te maken met de communicatie die mensen er mee hebben. Of je dat nu geloven noemt, inspireren of aanvoelen of inzien. Dat kan me niet zo veel schelen.”

Tekst: Rinus van Warven – Foto's: Paul Mellaart.

Aan het woord is prof. dr. Anne van der Meiden. In 1929 in Enschede geboren, studeert hij in zijn jonge jaren theologie en communicatiewetenschappen. Na functies in bedrijfsleven en diverse organisaties – reclame, PR en publiciteit – is hij werkzaam als wetenschappelijk medewerker en hoogleraar communicatiewetenschappen en public relations. In 1994 wordt Van der Meiden gepensioneerd, maar hij gaat nog regelmatig voor in zondagse diensten en huwelijksdiensten. Hij heeft zo'n dertig boeken geschreven en onlangs de grootste klus van zijn leven afgerond, te weten de vertaling van de complete Bijbel in het Twents. Van der Meiden is ook al zestig jaar amateur-schilder. Aquarel en olie, een oude familietraditie.

Gemeenschap

“Communicatie is momenteel ook het meest sociale feit. Communicatie heeft van oorsprong te maken met ‘communio’, met vergemeenschappelijking. Wat de mens er nu van maakt is meer informatie. Wat we doen met Twitter en Facebook heeft weinig van doen met ‘communio’. Er is geen heen en weer in de informatie. Dus is er ook weinig vergemeenschappelijking. Dat is momenteel een knelpunt in de samenleving. We hebben het wel over communicatiemiddelen, maar als jij iets uitzend op Twitter wil dat helemaal niet zeggen dat het ook ontvangen wordt. Laat staan, dat er iemand antwoordt. Maar de wezenlijke communicatie is niet veranderd sinds een paar miljoen jaar, denk ik. We hebben wat meer middelen om onze informatie te verbreiden.”

Rooksignalen

“Men gebruikte vroeger alleen rooksignalen of de tamtam. Daarmee had je het gehad. Daarna hebben we het schrift uitgevonden. Wat er aan nieuws bij is gekomen is pas van de laatste 150 jaar. In het vroegere protestantisme was communicatie een ander woord voor avondmaal. ‘Wij zijn ter communicatie geweest’, spraken Betje Wolf en Aagje Deken. De katholieken hebben nog de communie. Wat we ervan gemaakt hebben is zo allesomvattend dat we door de bomen het bos niet meer zien. Er moeten nu nieuwe middelen bedacht en gevonden worden waardoor de communicatie weer levend wordt.”

Dimensie

“De communicatiestoornissen zijn nog hetzelfde als 6.000 jaar geleden. Het is een wonder als iemand verstaat wat een ander zegt. Laat staan dat hij ook reageert op wat een ander zegt. We hebben in het Twents een extra dimensie als het gaat om het woord horen. Als mijn moeder zei: ‘Heur ie’, dan was dat niet alleen ‘Hoor je het’ maar er zat ook een dimensie in van ‘Doe je het dan ook?’. Als ze dat woord ‘heur ie’ zei, dan wist je dat je op moest passen. Wat we nu onder communicatie verstaan is vertechniseerd. MacLuhan had wel gelijk in de jaren ‘80. ‘De inhoud van alles wat we communiceren is het elektrisch licht. Als dat uitvalt dondert de hele communicatiewereld in elkaar.’ Om de veranderingen als gevolg van de introductie van een nieuw medium te illustreren, gebruikte Marshall McLuhan bijna 40 jaar geleden de extensie-metafoor. ‘Een nieuw medium is’, zo betoogt hij, ‘een uitbreiding van de menselijke zintuigen.’ Zo is televisie een extensie van het menselijke oog en oor. Als er geen stroom meer is dan hebben we geen communicatie meer.”

Pepernoten

De ‘eminence grise’ van de communicatie moet af en toe glimlachen tijdens het gesprek. “Wat we doen is vaak niet meer dan een soort veredeld pepernotenstrooien. Er zijn veel onderzoeken gedaan naar de communicatie over de goede boodschap in de kerk. Zet honderd mensen bij elkaar en je krijgt dertig verschillende inhouden van dezelfde preek. Een dominee in Amsterdam liet de mensen opschrijven wat hij gezegd had. Hij kreeg de antwoorden in een samenvatting op papier en toen zei hij: ‘Dit zijn dertig nieuwe preken.’ De mensen hadden dat al luisterend gewoon bij-gefantaseerd. Vaak wordt de boodschap anders opgepakt – ik zeg niet verkeerd, want dat is een waardeoordeel – maar anders dan dat bedoeld was. Het gaat door de molen van het menselijk brein heen.”

Propaganda

“De mensen hebben een machientje in het hoofd: een pepernoten-analyse-machientje. Ze halen eruit wat hen aanspreekt en

IEMAND VERSTAAT

wat hen goed uitkomt. Dat moet je er ook bij zeggen. Wat ze goed uitkomt en wat ze altijd al gedacht hadden. Waar ze de laatste tijd mee bezig zijn.

‘Het is een hersentechnisch feit dat ik niet zo geloven kan als mijn vader of moeder’

‘Dat heeftie gezegd’, zeggen ze dan. Misschien heb je dat helemaal niet gezegd, maar dat halen ze eruit. Ik geloof niet zo in de gedachte dat woorden onmiddellijk overkomen. Als ze wel onmiddellijk overkomen, dan spreek je over propaganda. Propaganda betekent ‘stekken’ of ‘voortplanten’. De term komt uit de tuinbouw. Als ik spreek tegen mijn kinderen, dan probeer ik het stekkie in de hersenen van mijn kinderen te krijgen. Mijn

vader was een enter, een stekker in de tuinbouw. Hij probeerde van sla-blaadjes weer nieuwe te maken. Wat een predikant doet; hij steekt de boodschap in de hersens van de mensen.”

Zaaigrond

“De dominee en de mediaman hebben één ding gemeenschappelijk... Ze hebben de samenstelling van de zaaigrond niet in hun macht. Als je vier kinderen hebt dan zaai je vier keer in verschillende zaaigrond. Het is het zelfde verhaal, maar het komt vier keer verschillend over. Dat ga je beseffen als je kinderen hebt. Je hebt het ontvangstapparaat niet onder controle. En hoe eenvoudiger het stekje is, hoe groter de kans op overkomst. Zo werkt het. En dat weet eenieder in de wereld van de propaganda. Propaganda is overigens een neutrale term. Je hoeft bij dat woord niet perse alleen aan Goebbels te denken. Ook politici met een prachtige uitstraling als Obama, werken

met het stekken van de boodschap in de hoofden van kiezers. De leer van de propaganda wordt nog eens heel belangrijk in onze samenleving.”

Koningszoon

“Een van de prachtigste verhalen is het verhaal van de gelaarsde kat. Je maakt gewoon een koningszoon. De baas van de kat was een heel eenvoudige molenaarszoon. De jongen moest naam en faam krijgen. Je geeft hem eerst een naam. U bent de markies van Carabas.

‘De dominee en de mediaman hebben een ding gemeenschappelijk... Ze hebben de samenstelling van de zaaigrond niet in hun macht’

En vervolgens zegt de kat als de koets met de koning en zijn dochter voorbij komt: ‘Hardlopen en spring in dat meertje’. De jongen die doet dat. En de kat roept dat de Markies van Carabas verdrinkt. En de koning stopt en nodigt hem uit in de koets. Mooie kleren aan. Het is het maken van een imago, van iets wat er oorspronkelijk niet is, maar wat graag gewenst wordt.”

Eigene

“Authentieke communicatie betekent ontmoeting,” aldus Van der Meiden. “De godsnaam in het Oude Testament betekent ‘Ik-ben-in-relatie-met-jou’. Dat is een ontmoeting met het heilige,

daar is niet veel fantasie omheen te plooiën. Communicatie is ontmoeting, met behoud van het eigene van het karakter van degene die het zegt en degene die het hoort. Een beroemde communicatiegoeroe zei eens: ‘Communication takes place when two people are tuned together for a certain moment.’

‘Authentieke communicatie betekent ontmoeting’

Het meeste van wat uitgezonden wordt gaat verloren in het niets, in de vergetelheid. De existentiële ontmoeting met het goddelijke wordt door ieder mens op een andere manier ingevuld. Mag dat? Dat is de vraag niet. Kan het anders? Nee, het kan niet anders. Als iemand tegen mij zegt: ‘God’, dan heb ik onmiddellijk een ander idee dan die man die het erover heeft. Zonder het totaal uit te spitten, weet ik dat dat woord bij mij in een zaaigrond terecht komt die die man niet heeft. Dat betekent dat we van de goddelijke vonk allemaal verschillende beelden maken. Een man die een verhaal hield over Pinksteren, nodigde ons eens uit om twintig kaarsen in een zaal te zetten... Geen tocht in de ruimte en toch zijn alle vlammetjes verschillend. Het enige dat ze gemeenschappelijk hebben is dat ze vlam zijn. Het godsbesef van elk mens is dus verschillend. Nu kun je dus zeggen dat het dan zo is dat ik dus maar moet uitmaken wat ik geloof. Niet als rebelse opvatting of zo, maar het is een hersentechnisch feit dat ik niet zo geloven kan als mijn vader of moeder. Ik vind het een beetje ridicul om daartoe pogingen te ondernemen. Laat de diversiteit er gewoon zijn. Het maakt het allemaal wel net zo leuk! En zinvol..! 🇳🇱

Tweejaarlijks, voor persoon of instelling: DE HERMANNUS VAN TONGEREN-PRIJS

Met ingang van 10 september dit jaar, stelt de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden een tweejaarlijkse prijs in. Deze wordt dus in 2014 voor het eerst uitgereikt aan een persoon of instelling, bij voorkeur buiten het werkingsveld van de vrijmetselarij, die recent voor het voetlicht is getreden met daden of initiatieven die qua strekking en gedachte 'maçonniek' zijn, in de geest van de in artikel 1. van de Ordegrondwet verwoorde principes en opvattingen.

De prijs is vernoemd naar Hermannus van Tongeren, de grootmeester die tijdens WO II in Sachsenhausen het leven liet. Maar... Wie is hij precies? Wat maakt hem bijzonder? Een nadere en voor velen eerste kennismaking.

Tekst: Jac. Piepenbrock – Foto's: Paul Mellaart.

Hermannus van Tongeren is grootmeester van de Nederlandse Orde van 16 juni 1929 tot 4 september 1940, de dag waarop de Duitse bezetter de vrijmetselarij in Nederland ontmantelt. Op 11 oktober 1940 wordt hij thuis gearresteerd en gevangen gezet in de Amsterdamse gevangenis aan de Weteringschans.

Licht

Gedurende 5 maanden wordt hij hardhandig en vaak langdurig ondervraagd, onder andere door de beruchte Klaus Barbie. Zijn gezondheid verslechtert snel. Hij is nierpatiënt en blijft door toedoen van de bezetter verstoken van medicijnen. Op 13 maart 1941 wordt hij met een groep andere gevangenen op transport gesteld naar Duitsland. Na een barre tocht van 9 dagen arriveert hij doodziek in het concentratiekamp Sachsenhausen bij Berlijn,

waar hij kort na aankomst overlijdt als gevolg van alle ontberingen en de langdurige medische verwaarlozing.

'Verzamel de brokken en Ge zult ervaren, dat er nog heel wat behouden bleef', waren de laatste woorden, die hij op nieuwjaarsdag 1941 aan zijn vrouw schrijft. Op een kalender, die met zijn as uit Sachsenhausen terugkeert, staat de volgende spreuk aangestipt: 'Verspreid in Uwen kring een licht, dat zal kunnen aanblijven, ook als Uw levenslicht uit is'. Een reden voor zijn aanhouding is nooit gegeven en tot op heden niet uit documenten opgehelderd.

Spionage

Hermannus van Tongeren is het eerste kind uit een gezin van acht kinderen en wordt op 16 april 1876 te Bergen op Zoom geboren. Na de middelbare school, wordt hij aangenomen als cadet op de Koninklijke Militaire Academie te Breda. Op 19-jarige leeftijd verlaat hij als eerste van zijn jaar de Academie en wordt als tweede luitenant geplaatst bij de genie van het leger in Nederlands-Indië. Hij specialiseert zich tijdens zijn militaire loopbaan in de spionage en contra-spionage.

'Verspreid in Uwen kring een licht, dat zal kunnen aanblijven, ook als Uw levenslicht uit is'

In 1898 trouwt Van Tongeren met Jeanne Wilhelmina Holle. Uit dit huwelijk worden drie kinderen geboren, te weten zoon Hermannus en de twee dochters Charlotte Jacoba en Jacoba Johanna. Hermannus Jr., die net als zijn zus Jacoba Johanna na de Duitse inval in het verzet gaat, overleeft de Tweede Wereldoorlog niet. Hij wordt in september 1944, kort na Dolle Dinsdag, door de Gestapo op een verlaten landweg uit de auto gegoooid en neergeschoten. Hulp komt te laat en hij overlijdt enkele dagen later in het ziekenhuis. Jacoba Johanna zal na de oorlog beschrijven hoe het verzetsnetwerk waarvoor zij dan werkt de gehele oorlog

bijna onopgemerkt kan functioneren dankzij haar vaders strikte instructies.

Lasten

Als jonge militair staat Van Tongeren zijn mannetje en hij wordt wegens moedig en beleidvol optreden tijdens krijgshandelingen van 1 juni tot 25 oktober 1898 benoemd tot Ridder der vierde klasse der Militaire Willems Orde. Na voltooiing van de aanleg van een lokaalspoor van Noord-Sumatra naar Sumatra's Oostkust wordt hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Hij verlaat op eigen verzoek de militaire dienst, gepensioneerd. Op Koninginnedag 1939 wordt hem de titulaire rang van Generaal-Majoor verleend. In de eerste oorlogsmaanden na mei 1940 legt Van Tongeren samen met broeder Isaac Troostwijk, gepensioneerd luitenant-kolonel van het Nederlands-Indisch Leger, de basis voor de spionageafdeling van de groep 'Vrij Nederland'. Gedurende deze maanden slaat hij driemaal een aanbod af om met behulp van de Koninklijke Marine naar Engeland uit te wijken. Hij beschouwt het als zijn plicht om te blijven.

'Ik heb de vreugde van het Grootmeesterschap gekend en zal óók de lasten dragen'

"Ik heb de vreugde van het Grootmeesterschap gekend en zal óók de lasten dragen", is de motivering van zijn dappere houding. Tijdens de Rouwloge op 20 december 1945 zegt Grootmeester Caron het als volgt: "Hij offerde het allerhoogste wat een mensenkind te offeren heeft aan zijn idealen. Hij offerde zichzelf."

Karakter

Het maçonnieke leven van Van Tongeren begint nogal ongelukkig. Op 30 december 1909 wordt hij weliswaar zonder problemen aangenomen in de loge 'De Ster in het Oosten' te Batavia, maar het eerste contact van Van Tongeren met de Orde dateert reeds van 1896, wanneer hij zich als 20-jarige aanmeldt. Hij wordt om zijn te jeugdige leeftijd afgewezen. Van Tongeren neemt deze weigering hoog op. Hij reageert op de afwijzing met de woorden: "Ik dacht niet dat op onze leeftijd werd gelet, maar op ons karakter en onze innerlijke overtuiging."

Het duurt meer dan 12 jaar voor hij een tweede verzoek om toelating tot de Orde doet. Zijn zwager, broeder D. Rens, moet hem overtuigen nogmaals een verzoek in te dienen, want Van Tongeren heeft grote twijfel of hij veel voor de Orde kan betekenen. Begin 1911 wordt hij bevorderd tot gezet in de loge 'Prins Frederik' te Kota-Radja en eind 1914 verheven tot meester-vrijmetselaar in de loge 'Tidar' te Magelang. In 1917 wordt hij lid van de loge 'Nos Vinxit Libertas' te Amsterdam. Hier krijgt hij spoedig de smaak van maçonnieke arbeid te pakken, want bij deze loge staat hij in 1919 in de boeken als tweede opziener, in 1920 als eerste opziener en van 1922 tot 1936 als voorzittend meester.

Grootmeester Nationaal

In 1919 wordt Van Tongeren in het Kapittel 'Concordia Vincit Animos' te Amsterdam opgenomen. Daarna gaat het snel. In 1920 volgt zijn opneming in de Opperraad, waarna hij in 1923 samen met H. Carpentier Alting en anderen wordt gekozen in het Hoofdbestuur van de Orde. In 1929 wordt hij - na de plotselinge dood van Grootmeester Carpentier Alting - gekozen als Grootmeester van de Orde van Vrijmetselaren. In 1935 volgt zijn verkiezing tot Grootmeester van de Orde van Vrije Metselaren onder het Hoofdkapittel van Nederland. Als de Kamer van Administratie van

de Afdeling van de Meestergraad hem in 1936 tot zijn voorzitter kiest, is hij vanaf dat moment Grootmeester Nationaal der Nederlandse Orden. Een titel die geen Grootmeester meer heeft gevoerd ná hem en sinds Hugo van Gijn vóór hem.

Van Tongeren blijkt een onvermoeibaar werker en onderneemt als Grootmeester uitgebreide reizen naar Nederlands-Indië en Zuid-Afrika tijdens politiek moeilijke en gevoelige omstandigheden aldaar. Hij tracht met de nodige tact het wederzijds begrip te vergroten en de wereldwijde Broederschap te verstevigen.

Actuele gedachte

Van Tongeren komt na de Duitse inval openlijk uit voor zijn lidmaatschap van de vrijmetselarij, een in de ogen van de bezetter 'volksvijandige organisatie'. In de zomer van 1940 verheft hij zijn stem tegen discriminerende uitingen van de bezetter tegen de vrijmetselarij. Al eerder in zijn loopbaan, als officier van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, mengt hij zich in een discussie waarin niet de vrijmetselarij in het geding is, maar wel de waarde van en de waardering voor de inlandse soldaten van het koloniale leger. Hij laat daarmee blijken, aldus broeder Max de Haan in een artikel (Thoth, 53e jaargang, 2002, nr. 2, pag 63 - 71: 'De gelijkheid in wezen van ieder mens' - Broeder Hermannus van Tongeren in discussie tegen bedenkelijke vooroordelen) '... hoezeer het op onszelf aankomt als wij met medemensen uit een andere cultuur samen leven en werken, een nog steeds hoogst actuele gedachte.'

Artikel 1. lid 1 én 2 van de Ordegrondwet luiden als volgt:

1. Een vrijmetselaar is een vrij man van goede naam, die is ingewijd in een tot de Orde behorend loge, dan wel in een loge die werkt onder een door de Orde erkende Grootloge. Hij werkt, samen met andere vrijmetselaren, met behulp van symbolen en rituelen aan zijn persoonlijke vorming. Deze symbolen en rituelen zijn door de traditie gegeven; zij worden door de vrijmetselaar naar eigen inzicht geïnterpreteerd. De gezamenlijke arbeid stimuleert hem ook naar vermogen bij te dragen aan een betere samenleving. De vrijmetselaar zoekt op wat mensen verbindt en tracht weg te nemen wat hen verdeelt, opdat het ideaal van een allen verbindende broederschap gestalte kan krijgen. Daarbij aanvaardt hij een persoonlijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de wereld, die hij ziet als een te voltooien bouwwerk waarvan ieder mens een levende bouwsteen is. Hij verricht die arbeid in het licht van een hoog beginsel, symbolisch aangeduid als 'Opperbouwmeester des Heelals'. De vrijmetselaar erkent de hoge waarde van de menselijke persoonlijkheid, de gelijkwaardigheid van alle mensen, ieders recht om zelfstandig te zoeken naar waarheid en ieders verantwoordelijkheid voor zijn doen en laten.
2. Vrijmetselarij wordt beoefend in plaatselijke verenigingen, loges genaamd. Vrijmetselaren betrachten verdraagzaamheid en streven naar harmonie; mede daardoor kunnen de loges ontmoetingsplaatsen zijn voor mannen met uiteenlopende achtergronden, levensbeschouwingen en inzichten. De gezamenlijke arbeid leidt tot beleving van verbondenheid van alle vrijmetselaren. Deze verbondenheid wordt broederschap genoemd.

Hoogleraar Publieke Theologie, Erik Borgman: 'DIALOOG LEIDT TOT WAARHEID EN VRIJHEID'

"God bestaat ook buiten de wereld van de gevestigde religies om. God bestaat ook los van de protestantse of katholieke kerk. En je hoeft niet in God te geloven als je niet wilt. Geloven is geen voorwaarde voor het bestaan van God. Je hoeft ook niet in bacteriën te geloven om er toch ziek van te worden, je hoeft niet in God te geloven om er toch last, respectievelijk gemak van te hebben. Als God bestaat, bestaat hij voor iedereen, ook voor de mensen die daar niks van willen weten."

Tekst: Rinus van Warven – Foto's: Paul Mellaart.

Voor Erik Borgman betekent dat in ieder geval praktisch dat de religieuze tradities iets te zeggen zouden moeten hebben voor iedereen. "Je hoeft er niet eerst in te komen om er vervolgens ook iets aan te hebben. Je hoeft je er niet eerst aan over te geven om vervolgens er iets uit te kunnen halen. De religies zijn een bijdrage aan het vorm geven aan ons eigen menselijk bestaan."

Actualiteit

Erik Borgman bekleedt als hoogleraar Publieke Theologie de Cobbenhagen-leerstoel van Tilburg University. Hij houdt zich bezig met de rol van religie in de hedendaagse cultuur en de bijdrage van religieuze tradities, met name de christelijke, aan het vormgeven van de toekomst. "Het is een vak in de zin van het

laatste jaar als aanduiding wat vaker opgekomen, vooral in de Angelsaksische wereld. In eerste instantie vaak verstaan als het analyseren van de religieuze en levensbeschouwelijke aspecten die er in ons publieke spreken zit. Hoe denken wij over onszelf? Wat voor soort ideeën over de wereld en dus ook over onze hogere of diepere waarden zit er in de manier waarop we onze cultuur vormgeven?"

Erik Borgman heeft meerdere boeken en talrijke artikelen gepubliceerd, met name over de verhouding tussen religie en theologie en de maatschappelijke en culturele actualiteit.

‘Censuur is bijna altijd erger dan wat het probeert te censureren’

Relatie

“Je hoeft niet net perse Gereformeerd of Katholiek te zijn om last van God te hebben. Als God iets is, dan is God er voor iedereen. Het probleem is, dat we de vraag of God bestaat niet rechtstreeks kunnen beantwoorden. Je kunt niet zeggen: we definiëren eerst een soort wezen wat God is en vervolgens gaan we kijken of die wel echt bestaat. Zo kan het in mijn visie absoluut niet. Religieuze tradities zijn geen kant-en-klaarpakketten, ze zijn altijd veel groter dan ze zelf beseffen. En dat allemaal komt, zo zeggen die tradities zelf, omdat God als een soort levend hart van die traditie nog steeds tot ons spreekt. We kunnen nieuwe dingen denken

over God, juist omdat God bestaat. Dat is niet alleen maar dat het allemaal in bijbel of koran staat. Het is niet zo dat je maar iets uit het verleden hoeft mee te nemen. Het is een levende relatie, die levende relatie die heeft nog steeds zin voor mensen.”

Annexatie

God is niet het eigendom van Christendom, Jodendom of Islam. De Eeuwige kan niet geannexeerd worden door welke religie dan ook... “Nee, als het goed is, dan geldt het omgekeerde. Dan zijn die religies van God. God zit niet in het eigendomspakket van welke kerk of genootschap dan ook. Het is de taak van die kerk of dat genootschap om van God te zijn. En wat dat dan betekent, daarover kunnen we lang nadenken. Religieuze tradities uit de wereld van Christendom, Jodendom, Islam, Hindoeïsme en Boeddhisme zijn geen eigendom van hun aanhangers, ze zijn onderdeel geworden van onze hele cultuur. En ze vermengen zich, wat ik in beginsel een goede zaak vind. Ik denk dat één van de meest merkwaardige gedachten die wij in het westen ontwikkeld hebben, de gedachte is dat wij zo zuiver mogelijk zouden moeten blijven. Het is heel goed dat we ons met elkaar vermengen. Dat anderen ons tegenspreken. Dat we daardoor of uit onze eigen traditie dingen zien die we misschien vergeten waren. Of van anderen iets overnemen. Het is goed dat de tradities zich met elkaar vermengen, zich met elkaar bemoeien en in sommige gevallen ook met elkaar in conflict raken. Uiteraard met een grens aan het onderlinge geweld. Wij mogen wel met elkaar

ruzie maken. Dat is zoals je het thuis meestal aan de eettafel ook afsprekt: alles mag gezegd worden, maar we gaan elkaar niet te lijf. We botsen met elkaar, we hebben verschillende visies. Dat is op zich goed, dat verrijkt, dat is beter dan één visie hebben, maar daar hoort wel bij dat we onszelf en elkaar de discipline opleggen dat we elkaar niet de hersens inslaan.”

Minachting

“Het gaat om respect, ja. Maar ook nu moeten we het er eerst effe over hebben wat dat is. Hoe gaan we er tegenwoordig mee om? Dat ene zinnetje - ‘Als het goed is voor jou, dan moet je dat vooral doen’ - heeft niets te maken met respect, maar met minachting van de ander.

Dat is zoiets zeggen van: ‘Het is wel idioot wat je doet, maar als jij er iets aan hebt, moet je het vooral doen.’ Respect betekent, dat je ervan uitgaat dat mensen menen wat ze zeggen als ze te kennen geven dat iets voor hen van fundamenteel belang is. De discussie over hoe wij met elkaar omgaan, moet in beginsel een open discussie zijn en ik vergelijk het zelf altijd met de vrijheid van drukpers. Wij verbieden in beginsel ook geen boeken, ook al staan er verschrikkelijke dingen in. Dat heeft een hele goede reden. Dat is namelijk de gedachte, dat ten eerste alles gezegd moet kunnen worden omdat alles op tafel moet kunnen komen... Ook als je het niet wil, als je het niet leuk vindt, kan het toch belangrijk zijn.”

Indammen

“En vervolgens is het beter om in dialoog met elkaar verder te komen. We moeten de discussie niet inkaderen of indammen. Censuur is bijna altijd erger dan wat het probeert te censureren. Ook als het gaat om vrijheid van godsdienst of vrijheid van levensbeschouwing. Het is bijna altijd erger om tegen mensen te zeggen dat ze iets niet mogen zeggen. Dan blijven ze toch met hun overtuiging ergens in hun eigen hoekje zitten om vervolgens te roepen: ‘Wat is het toch erg dat we dit niet eens meer mogen zeggen.’ Open discussie is wat mij betreft bijna altijd beter. Wat mij

‘Respect betekent dat je ervan uitgaat dat mensen menen wat ze zeggen’

betreft heeft dat uiteindelijk ook een religieuze grondslag, omdat de waarheid zelf uiteindelijk altijd zal overtuigen. We kunnen niet in de leugen leven, wel een tijd, maar uiteindelijk niet. In de die zin voltrekt de openheid zich uiteindelijk in het vertrouwen dat de waarheid ons vrij zal maken.”

Ik ben er ook nog

Een kind moet eerst het gevoel hebben geliefd te worden voordat het op latere leeftijd liefde terug kan geven? “We doen bij de integratiediscussie voortdurend het omgekeerde. We zeggen: Laat eerst maar eens zien dat je er bij mag horen, later gaan we wel eens kijken of we ook voor je willen zorgen. We zeggen zelfs tegen onze kinderen tegenwoordig: Haal eerst maar eens even je diploma, ga eerst maar eens dit en dan zullen we aan het einde wel eens kijken of we ook een baan voor je hebben. We willen eerst weten wat we aan iemand hebben. Mensen voelen zich met lege handen staan en gaan redeneren van: ‘Ik heb wel eens beweerd dat de rellen in Haren precies dit laten zien’. De christelijke traditie heeft hier iets over te zeggen. Ze zeggen dat genade aan het werken vooraf gaat, dat je eerst iets krijgt en vervolgens pas iets terug hoeft te geven, dat je mag weten dat je er mag zijn en dat je daar niks voor hoeft te presteren. Het zou ons

kunnen helpen om van een aantal van dit soort maatschappelijke uitwassen af te komen.”

Engagement

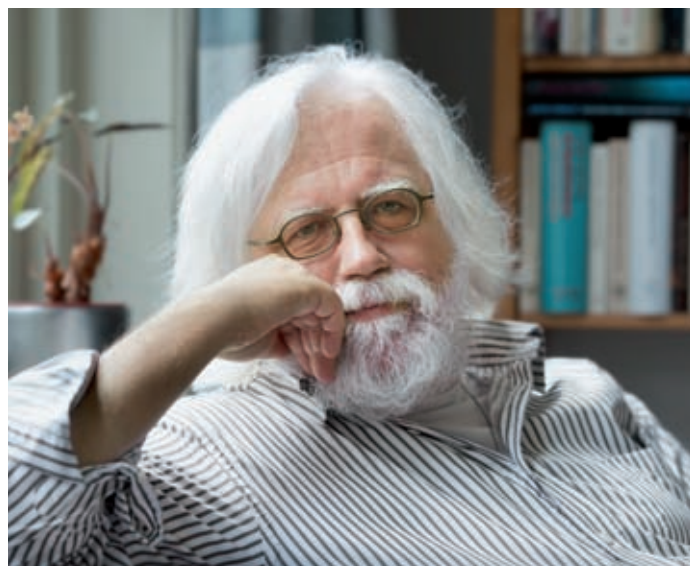
Geweldig wie op die manier van een ander kan leren. Om theologie in het publieke domein bespreekbaar te maken? “Het punt is niet alleen dat we van elkaar kunnen leren. Een heleboel dingen worden pas van waarde op het moment dat je ook met elkaar weer botst. In de botsing kan zelfs nieuwe gemeenschap ontstaan en dat is eigen wat we nodig hebben. In de zorg over hoe we eigenlijk met elkaar omgaan.

‘De religies zijn een onderdeel geworden van onze cultuur’

Dan kun je wel blijven fixeren op het feit dat we blijkbaar verschillend denken, maar gemeenschappelijk is het fundamentele idee dat we daar met elkaar uit moeten komen. Engagement is belangrijker dan de verschillen. Dat heeft wel hele lastige kanten, omdat het betekent dat elkaar toestaan dat we ons met elkaars leven bemoeien. Niet in der zin van vormgeven. Ik hoef niet tegen jou te zeggen wat jij moet doen, zeker niet, ik kan niet bepalen wat jij moet doen. Maar op het moment dat wij het erover hebben, moet ik wel tegen jou kunnen zeggen dat ik iets verkeerd vind. En dan kun je aangeven wat je eigen traditie zegt. We zijn er vaak allergisch voor. Maar we moeten deze manier van communiceren opnieuw trainen.”

Oordeel

“Ik heb ooit eens met een politica gediscussieerd over deze kwestie, Zo wond zich op over het feit dat christenen zich een oordeel aanmatigden, ook over haar leven. Vervolgens gaf ze wel hoog op over het optreden van het Leger des Heils voor alcoholisten. Ik legde uit, dat ze zich niet met het leven van andere mensen willen bemoeien, maar omdat het volgens Gods bedoelingen niet oké is dat mensen alcoholist zijn zullen ze er alles aan doen om ze te helpen uit het alcoholisme te komen. Dus de reden elkaar te helpen is dat je je van elkaar iets aantrekt. En dat kan ook betekenen dat je van elkaar iets vindt. Dit kunnen wij kennelijk heel slecht verdragen. Op dit punt is groeiende tolerantie absoluut noodzakelijk. We moeten meer van elkaar accepteren dat we ook met bepaalde ogen naar elkaar kijken. Er zit een oordeel in onze blikken, dat is ook niet erg. Dat is soms wel lastig, maar daar moeten we mee leren omgaan.”

Studiecentrum en museum:

HET CULTUREEL MAÇONNIEK CENTRUM

Het Cultureel Maçonniek Centrum huisvest de verzamelingen van de Orde van Vrijmetselaren: een bibliotheek, een archief en een museum. Het CMC behoort tot de voornaamste maçonnieke documentatiecentra ter wereld, met een museum dat de bezoeker een kijkje geeft in de bijzondere materiële cultuur van de vrijmetselaren.

Tekst: Marijke de Vries – Foto's: Paul Mellaart.

Een enthousiast team van medewerkers stelt deze verzamelingen graag voor raadpleging beschikbaar, niet alleen aan leden van de Orde maar vooral ook aan een groter publiek van geïnteresseerden. Het ideaal van het CMC is dat iedere belangstellende kennis kan maken met het gedachtegoed en materiële erfgoed van de vrijmetselarij. In de studiezaal kan iedereen kennis vergaren en onderzoek doen naar dit onderwerp, van broeder tot scholier, van student tot promovendus of een toevallige geïnteresseerde passant. In de ledencartotheek, boeken en archieven kunnen zij een schat aan informatie over vrijmetselarij vinden.

Bibliotheek

Voor de Ordebibliotheek is een rijke bron van kennis over Vrijmetselarij. Deze is ontstaan uit de beroemde 'Bibliotheca Klossiana', de zogenaamde maçonnieke boekerij van de Duitse vrijmetselaar en bibliograaf Georg Kloss (1787-1854). Na diens overlijden koopt Grootmeester Prins Frederik deze omvangrijke collectie van 7.000 boeken en 2.000 manuscripten aan en schenkt deze in 1866 aan de Orde, ter gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum als Grootmeester. Daarmee is het beginpunt van de verzamelingen gemarkeerd.

Vele bezoekers uit binnen- en buitenland raadplegen nog steeds veelvuldig de Klossbibliotheek, die bestaat uit onder andere oude almanakken en jaarboeken, liedboeken, constitutieboeken, boeken over alchemie, godsdiensten, antieke mysteriën,

ridderorden, Rozekruisers en zelfs anti-maçonnieke werken.

In de manuscriptencollectie vinden onderzoekers logeverlagen en de geschiedschrijving van bijzondere stelsels en ritualen. Vele zijn verlicht met interessante afbeeldingen.

In de bibliotheek zijn verder curieuze deelbestanden over magie, astrologie, kabbala, theosofie, tarot te vinden. Tot slot omvat deze veelzijdige boekerij meer dan duizend tijdschriften, encyclopedieën, bibliografieën en een verzameling krantenknipsels met de allereerste berichten over vrijmetselarij in Nederlandse 'couranten'.

Archief

Het tweede collectieonderdeel dat het CMC beheert, is het historisch archief van de Orde van Vrijmetselaren, de archieven van loges en de zogenaamde 'Indische archieven'. Hier kan de bezoeker ook naspeuringen doen in een groot aantal dossiers over bijzondere personen en gebeurtenissen uit de geschiedenis van de Vrijmetselarij of in de historische ledencartotheek nagaan of een voorouder ooit vrijmetselaar is geweest.

Museum

Het derde onderdeel is de museale collectie. In het museum organiseert het CMC regelmatig exposities met werk van hedendaagse kunstenaars, maar ook thematische tentoonstellingen waarin het maçonnieke erfgoed en ideeëngoed inzichtelijk en aanschouwelijk worden gemaakt. Om de bezoeker kennis te laten maken met de gebruiken van de vrijmetselarij is een groot aantal rituele objecten tegengesteld. Dit zijn bijzondere attributen die de broeders tijdens hun logebijeenkomsten dragen en gebruiken.

Een volgende categorie in het museum vormen de gebruiks- en siervoorwerpen die zijn voorzien van maçonnieke symbolische voorstellingen. Denk daarbij aan een horloge, een pijp of een scheerkom. Een rituele functie hebben deze alledaagse gebruiksvoorwerpen niet.

Datzelfde geldt voor de omvangrijke collectie portretten van bekende en minder bekende vrijmetselaren en schilderijen en prenten met voorstellingen van maçonnieke bijeenkomsten. Dit is feitelijk 'afgeleid' materiaal, dat niet in de ritus wordt gebruikt,

maar wel visuele informatie geeft over de rituele praktijk van vrijmetselaren. In dat verband is ook zeer bezienswaardig de deelcollectie spotprenten en symbolische voorstellingen.

3-in-1

De dagelijkse praktijk bij het CMC wijst uit dat de drie collectieonderdelen archief, bibliotheek en museum, functioneren als één ondeelbaar geheel. Een onderzoeker die in het ene collectieonderdeel naspeuringen doet, wordt al snel geleid naar verkenningen in een ander verzamelsegment en uiteindelijk naar toetsing in een derde studiedomein. Het belang van een museaal object wordt niet alleen bepaald door de zuiver materiële waarde, maar vooral ook door de documentatie, het grote verhaal, de bredere context. Andersom geldt dat de gegevens uit gedrukte en geschreven bronnen weer aanschouwelijk en 'voorstelbaar' worden gemaakt door een specifiek artefact: een prent of een attribuut. Zo ontleen dus de afzonderlijke onderdelen van de verzamelingen hun waarde aan hun onderlinge samenhang.

Digitalisering verzamelingen

Omdat het erfgoed van de Orde van Vrijmetselaren zo veelzijdig en bijzonder is, willen Orde en CMC dit ook op afstand met een groot publiek delen en wel door de verzamelingen te digitaliseren en online toegankelijk te maken. Op dit moment kunnen

belangstellenden thuis op hun pc bijna 15.000 afbeeldingen bekijken van maçonnieke bijeenkomsten, portretten, symbolische voorstellingen en spotprenten, maar ook van rituele voorwerpen en curiosa. Ga daarvoor naar de Digitale Catalogus op de website van het CMC. (www.vrijmetselarij.nl/cmc).

Een volgende belangrijke stap in de openbaarmaking van de Ordeverzamelingen zal in de loop van 2013 worden gezet met de eerste ronde van een digitaliseringproject voor de bibliotheekcollectie. Op de Facebook-pagina van het Cultureel Maçonniek Centrum worden bezoekers op de hoogte gehouden over deze en andere projecten en evenementen.

Iedereen is van harte welkom het CMC te bezoeken, bij voorkeur na afspraak. Het CMC is telefonisch bereikbaar op werkdagen van 9.30 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.30 uur; buiten kantooruren kunt u via de automatische telefoonbeantwoorder uw bericht inspreken.

**Jan Evertstraat 9
Postbus 11525
2502 AM Den Haag
Telefoon: 070-3461676
E-mail: cmc.info@vrijmetselarij.nl**

Hoezo vrijblijvend?

DE PLICHTEN VAN EEN VRIJMETSELAAR

Wat mag van een vrijmetselaar verwacht worden? Waaraan moet een vrijmetselaar zich houden? En waaraan kunnen vrijmetselaren elkaar wel of niet herinneren? Al sinds oude tijden kent de vrijmetselarij plichten. Plichten waaraan ieder lid wordt geacht zich te houden. Want één ding is zeker: het vrijmetselaarschap is niet vrijblijvend.

Tekst: Paul Marselje - Foto's: Paul Mellaart.

De kern van de vrijmetselarij is de inzet van ieder lid om een beter mens te worden; niet beter dan de ander, maar beter dan hij zelf eerder was. En door beter te worden dan hij eerst was, wordt van hem verwacht dat hij bijdraagt aan een betere wereld. Het staat hem daarbij vrij om zelf te bepalen wat een beter mens is en hoe die betere wereld er uitziet, zolang de ander daarmee maar niet in de weg gestaan wordt om zijn eigen beeld daarvan te hebben. Het klinkt misschien allemaal vanzelfsprekend en eenvoudig, maar dat is het niet. Het vrijmetselaarschap stelt hoge eisen aan ieders persoon.

Jezelf, broederschap en maatschappij

Vrijmetselarij is geen leerschool waar les gegeven wordt in wat een beter mens is of hoe een betere wereld er uitziet. Vrijmetselarij is een broederschap waarbinnen de leden in rituele handelingen en met symbolische gereedschappen handreikingen worden gedaan

die hen kunnen helpen aan zichzelf te werken. Het zich eigen maken van die symboliek en ritualistiek en het bestuderen ervan is daarom ook een belangrijke plicht.

Vrijmetselaarsloges zijn verder een plaats waar eenieder op verdraagzame manier van gedachten hoort te wisselen over onderwerpen die hem of een andere vrijmetselaar raken. De vrijmetselarij is daardoor geen willekeurige groep mensen; het is een broederschap. En ook het lidmaatschap van een broederschap stelt hoge verplichtingen aan de leden.

De plichten van een vrijmetselaar kunnen dus worden samengevat in plichten naar de persoon, naar de broederschap en naar de maatschappij. Maar wat is een verplichting? In algemene zin kan gesteld worden dat een verplichting een bindende overeenkomst is tussen twee partijen. Dat kan een morele, juridische of zelfs spirituele overeenkomst zijn. Vooral de morele en spirituele plichten krijgen in de vrijmetselarij aandacht. Wie vrijmetselaar wordt, legt een gelofte af waarin hij belooft zich aan de plichten van de vrijmetselarij te houden. Wat zijn die plichten dan wel?

De 'Oude Plichten'

Al sinds oude tijden worden vrijmetselaarsplichten beschreven. De Engelsman Anderson publiceert in de vroege achttiende eeuw het eerste stelsel van vrijmetselaarsplichten. Die regels worden binnen de Broederschap 'De Oude Plichten' genoemd en staan symbool voor wat tegenwoordig als vrijmetselaarsplichten beschouwd worden.

Grotendeels zijn die hedendaagse plichten vastgelegd in de statuten en reglementen van de Orde van Vrijmetselaren, die gezien kunnen worden als vervanging van die 'Oude Plichten'. Iedere tijd biedt immers zijn eigen kader waarbinnen afspraken met elkaar worden gemaakt.

Maar deels liggen die plichten ook vast in de traditie en de sfeer van de broederschap, waarvan dat oude geschrift van Anderson nog steeds een goede weerslag vormt. Als een nieuwe voorzittend meester van een loge wordt geïnstalleerd krijgt hij daarbij een exemplaar van die 'Oude Plichten' overhandigd, vooral als symbool van de huidige orderegels, maar zeker ook om te verwijzen naar de traditie van waaruit de vrijmetselarij en de vrijmetselaar handelt.

Kwetsbaarheid

Vrijmetselarij wordt vaak 'geheimzinnig' genoemd. Waarom wordt niet verteld wat er in rituelen gebeurt? Waarom mogen buitenstaanders er niet bij zijn als vrijmetselaren samenkomen? Waarom zijn vrijmetselaren verplicht om over wat er in loges gebeurt te zwijgen?

In toenemende mate kan de maatschappij zich steeds minder vinden in dogmatiek, terwijl er toch behoefte is aan het discussiëren over levensvraagstukken. Een groeiend aantal mensen vindt binnen de geborgenheid van vrijmetselaarsloges de vrijheid daarover te praten. Zoiets kan voor hen alleen dan in werkelijke vrijheid, als de logebijeenkomsten besloten zijn.

Het is verklaarbaar dat bepaalde strak geleide geestelijke en politieke organisaties naar die beslotenheid met de nodige argwaan kijken. Maar terecht is dat niet. Leden moeten in een loge vrijuit kunnen spreken, zonder dat het de volgende dag wordt rondverteld of in de krant of op Facebook staat. Ze moeten zich kwetsbaar kunnen opstellen. Daarvoor achten vrijmetselaren een zekere intimiteit nodig. En daarom bestaat de plicht tot geheimhouding over wat in loges wordt besproken.

Geheime rituelen

De plicht om te zwijgen over wat er in de rituelen staat geschreven heeft een andere achtergrond. In een vrijmetselaarsritueel wordt de deelnemer een aantal keren verrast. Er overkomen hem dingen die hem aan het denken moeten zetten over zichzelf en over zijn verhouding ten opzichte van anderen en de maatschappij. Het zijn geen gebeurtenissen die iemand niet zou willen meemaken. Ze zijn waardevol en worden dat naar gelang de persoon langer lid is steeds meer.

Die momenten moeten iemand 'overkomen' om indruk te maken en om hem aan het denken te zetten. Wie ze tevoren zou weten,

Vrijmetselarij is geen leerschool waarin les gegeven wordt in wat een beter mens is of hoe een betere wereld er uitziet

ontneemt zichzelf iets. De belangrijkste reden dat vrijmetselaren zwijgen over die rituelen is dus – verrassend genoeg – niet hun eigen belang, maar het belang van degene die nog niet is ingewijd. Toch is er nog een andere reden om te zwijgen over wat er in rituele bijeenkomsten gebeurt. De vrijmetselarij is vormgegeven als een middeleeuws steenhoudersgilde. Traditioneel kent zo'n Gilde drie soorten leden, drie 'graden', te weten leerling, gezel en meester.

Wie in vroegere tijden als rondtrekkende steenhouwer werk zocht en zich bij een bouwplaats aanmeldde, moest kunnen bewijzen dat hij een echte steenhouwer was. Hij moest ook kunnen aantonen dat hij een bepaalde graad van vaardigheid in zijn vak had. Gezellen konden nu eenmaal meer dan Leerlingen en Meesters waren tot meer in staat dan Gezellen. Ze werden ook verschillend betaald.

Aanraking

Om die reden bestonden er herkenningwoorden, -tekens en -aanrakingen voor iedere graad. Als onderdeel van de traditie worden zulke herkenningbegrippen nog steeds aan de nieuwe leerling, gezel of meester verteld. Maar het is méér dan een traditie. De beslotenheid, de intimiteit van een loge kan alleen worden gegarandeerd indien zeker is dat iedereen ook echt vrijmetselaar is.

Iedere vrijmetselaar heeft toegang tot elke vrijmetselaarsloge in de wereld en zulke bezoeken worden dan ook vaak afgelegd. Hoe

weet een loge dat die onbekende gast ook werkelijk lid is? Hierbij komen onder meer die herkenningbegrippen dan goed van pas en ook daarom bestaat er de plicht tot zwijgen over de inhoud van de rituelen.

De eigen maat

Van belang is dat verplichtingen aangegaan worden vanuit vrije wil. De vrije wil en het recht op eigen inzicht zijn essentiële onderdelen van de vrijmetselarij. Het staat de leden dan ook vrij de vrijmetselaarswerkwijze naar eigen inzicht te interpreteren. Vrijmetselaren zijn vrijdenkers, die tolerantie hoog in het vaandel hebben. En ze zijn zoekers, die erkennen nooit uitgezocht zijn. Maar het is niet alleen 'vrijheid-blijheid' in de Orde. Een deel van de verplichtingen is tamelijk eenduidig, zoals de plicht tot geheimhouding.

Broederschap hoort geen leeg woord te zijn

De plicht te trachten een beter mens te worden echter, is zeer persoonlijk. Wie zal de ander daarin de maat nemen? Dat geldt ook voor de plicht te bouwen aan een betere wereld. Al snel zou bij een eventuele beoordeling daarvan immers de eigen mening van de beoordelaar worden gehanteerd over wat een beter mens is en wat een betere wereld zou zijn. De vrijmetselaar kan dus wat dat betreft alleen zichzelf de maat nemen.

Het staat ook in de Ordewetgeving, in het statuut en reglement beschreven. De vrijmetselaar erkent:

- de hoge waarde van de menselijke persoonlijkheid;
- de gelijkwaardigheid van alle mensen;
- ieders recht om zelfstandig te zoeken naar waarheid; en
- ieders verantwoordelijkheid voor zijn eigen doen en laten.

Broederschap verplicht

Broederschap hoort geen leeg woord te zijn. Wie ziet dat een andere vrijmetselaar het moeilijk heeft die sta hem dan bij. Dat is een plicht. Maar een belangrijk begrip in de vrijmetselarij is dat het in het leven op jezelf aankomt. Ieder persoon zijn leven zelf moet vormgeven en verder ontwikkelen. Daar waar mogelijk zal de hulp aan een vrijmetselaar in problemen er daarom uit moeten bestaan hem – waar mogelijk – te helpen weer op eigen benen te staan.

Broederschap is verder ook begrip willen opbrengen voor de ander in de loge, hem te verdragen en hem aandacht te geven, zowel in goede als in slechte tijden.

Zelfontplooiing

Tot slot. Wanneer verplichtingen alleen aanvoelen als een last, een vervelende sleur, dan zal iemand zich er al snel tegen verzetten. Het is beter het woord 'plicht' in de vrijmetselarij synoniem te zien aan het krijgen van een kans; een kans om uit de dagelijkse sleur te komen. Om de dagelijkse sleur op de juiste wijze te kunnen wegen en te interpreteren.

De morele en spirituele plichten van de vrijmetselarij bieden dan ook eerder een interessante uitdaging en een uitnodiging tot zelfontplooiing. Het is de mogelijkheid tot het verbreden van de horizon door onder meer beleving, door ordelijke gedachtewisseling over onderwerpen die het leven raken, door studie en door zelfverbetering. De regelgeving van de vrijmetselarij hoort daarbij geen knellende kleding te zijn, maar steun te bieden daar waar dat nodig is. De plichten die de Orde van Vrijmetselaren stelt, komen dus goed van pas.

Aankloppen bij de vrijmetselarij: **EEN BEWUSTE KEUZE!**

Lid worden van de vrijmetselarij? Dat gaat niet zomaar. Het is een zeer bewuste keuze. Meestal zet iemand die stap voor de rest van zijn leven. En dat is niet niks. Heel wat leden deden er, door zich eerst te hebben georiënteerd, jaren over voor zij zich hebben aangemeld. Van allerlei kanten is informatie te verkrijgen over de broederschap en veel van die informatie is strijdig met elkaar. Soms verwarrend en zelfs misleidend. Niet verrassend, want niet iedereen is gecharmeerd van de vrijmetselarij. Waarom eigenlijk niet? En waar dan wel goede informatie vandaan te halen? En... Lid worden, hoe gaat dat eigenlijk?

Tekst: Paul Marselje – Foto's: Paul Mellaart.

Vrijmetselaren zijn vrijdenkers, die tolerantie hoog in het vaandel hebben. Ze zijn zoekers, die erkennen nooit uitgezocht zijn. Dat staat streng-dogmatische genootschappen of totalitaire regimes niet aan, omdat die claimen de enige waarheid te verkondigen. Verder zijn er schrijvers die de werkelijkheid niet spannend genoeg vinden voor hun romans en er heel wat bij verzinnen. Neem bijvoorbeeld 'De Da Vinci Code', van Dan Brown. En zo is er naast veel goede informatie ook veel onjuiste informatie en kwaadsprekerij in omloop, met name op internet. Wie zich dus op het wereldwijde web oriënteert, of populaire spannende romans leest kan op het verkeerde been worden gezet.

Oriënteren

Toch halen belangstellenden tegenwoordig hun informatie in eerste instantie vaak van internet. En dat hoeft niet altijd verkeerd te zijn. Alle lokale vrijmetselaarsverenigingen, de 'loges', hebben een website. Op de landelijke site www.vrijmetselarij.nl staan de contactgegevens van alle loges in Nederland, inclusief de links naar hun websites.

In alle Nederlandse loges
wordt bekend- gemaakt
wie er kandidaat is

Een goede manier zich nader te oriënteren op de vrijmetselarij is contact te zoeken met een plaatselijke loge en te vragen of zij activiteiten organiseren waar ook niet-leden welkom zijn, zoals open avonden. Daar kan iemand de sfeer proeven en vragen stellen. Zijn er meerdere loges in iemands woonplaats dan is het niet vreemd om activiteiten van meerdere loges te bezoeken.

Tolerante levenshouding

Een kandidaat-vrijmetselaar moet bekend staan als een goed, eerlijk en betrouwbaar mens. Iemand zal zich immers in de loge in het algemeen weinig anders gedragen dan in de samenleving. Verder moet hij blijik geven van een tolerante levenshouding. Want de loge - en dat maakt haar juist tot een instelling van grote vormende waarde - bestaat uit personen van uiteenlopende levens- en wereldbeschouwingen. Voor de

ander, moet daarvoor ook de ruimte zijn. De vrijmetselarij is niet opgericht om standpunten in te nemen, laat staan om daarmee naar buiten te treden. Men komt samen om innerlijk werk te doen. Vrijmetselarij is geen boek met eenduidige antwoorden op levensvragen of maatschappelijke problemen. Die antwoorden mogen voor ieder lid verschillend zijn.

'Hoog beginsel'

Een kandidaat-lid moet in staat zijn tot zelfkennis. Dat wil zeggen tot een ruime mate van zelfverdieping en zelfkritiek. En hij moet de waarde begrijpen van het werken met symbolen en rituelen. Ook moet de belangstellende in zijn leven een 'hoog beginsel' erkennen. Vrijmetselaren geloven 'ieder op eigen wijze' dat er meer is tussen hemel en aarde dat de mensheid beweegt, een 'hoog beginsel', hoe dat dan ook ingevuld wordt. De één gelooft in een god, de ander in de samenhangende krachten van de natuur en de volgende weer in het hogere binnen zichzelf of in zijn geweten. Als symbool daarvoor gebruiken vrijmetselaren daarom de naam 'Opperbouwmeester des Heelals'. Dat past bij de bouwsymboliek die de vrijmetselarij kenmerkt en is op zichzelf geen godsbegrip, tot iemand dat er voor zichzelf in ziet.

Contributie

Om vrijmetselaar te (mogen) worden, moet de kandidaat minimaal 18 jaar zijn. Een maximumleeftijd is er niet. Een loge in Nederland telt gemiddeld 35 leden, die meestal wekelijks of soms tweewekelijks bij elkaar komen. Van eind juni tot half september is er een zomerstop. De contributie bedraagt rond de 300 euro en de meeste loges kennen een entreegeld waaruit een aantal onkosten worden gedekt die voor een nieuw lid moeten worden gemaakt. Na afloop van de bijeenkomsten blijven veel leden nog even voor een glas en een gesprek. Na sommige bijeenkomsten wordt gezamenlijk gegeten. Hieraan zijn vanzelfsprekend ook kosten verbonden. Verder bestaat in loges voor de rituele bijeenkomsten een kledingvoorschrift. Dat kan van loge tot loge variëren van een rokkostuum tot een donker kostuum met wit overhemd en effen donkere stropdas. Maar tijdens de meeste bijeenkomsten geldt geen kledingvoorschrift.

Procedure

Wie vrijmetselaar wil worden, dient zelf de eerste stap te zetten.

Die eerste stap is het aanvragen van het lidmaatschap bij een loge. Iemand wordt in principe niet voor het lidmaatschap van een loge gevraagd. Maar het kan natuurlijk wel voorkomen dat een vrijmetselaar iemand kent die hem geschikt lijkt en wijst op het bestaan van de vrijmetselarij.

Na de aanmelding komen twee leden langs voor een informeren gesprek. Aanwezigheid van de partner van de belangstellende wordt daarbij op hoge prijs gesteld. In de gesprekken met de mogelijke kandidaat wordt tenminste uit de doeken gedaan wat vrijmetselarij inhoudt, wat het voor vrijmetselaren betekent lid te zijn en wat het voor geïnteresseerden kan betekenen. Daarbij worden leesadviezen gegeven en worden brochures achtergelaten.

Zie www.vrijmetselarij.nl
voor de contactgegevens
van alle loges in Nederland,
inclusief de links naar hun websites

Als de belangstellende daarna niets meer van zich laat horen, wordt hij hoogstens nog eens uitgenodigd voor een lezing of voor een open avond, maar behoort de loge verder geen contact meer te zoeken.

Eerste gesprek

Mocht de belangstellende aangeven dat hij inderdaad lid wil worden, dan ontvangt hij een aanmeldingsformulier met vragenlijst, dat ook door twee aanbevelende Meester-vrijmetselaars moet worden ondertekend. Heeft iemand die in zijn familie- of kennissenkring, dan richt hij zich waarschijnlijk tot die personen. Is zo'n bekende er niet, dan worden in overleg met de loge twee vrijmetselaren aangezocht. Die aanbevelers zijn dan meestal de twee leden, die de kandidaat een bezoek hebben gebracht.

Door het inzenden van het formulier begint de eigenlijke procedure. Deze kan enkele maanden duren en biedt de kandidaat de extra mogelijkheid in alle rust voor zichzelf na te gaan of de vrijmetselarij is wat hij zoekt. Tevens kan een loge onderzoeken of de kandidaat in de vrijmetselarij en in de Loge 'past'.

Tijdens de procedure wordt in alle Nederlandse loges bekend-

gemaakt wie er kandidaat is. Leden die de kandidaat kennen, krijgen zo de mogelijkheid om te reageren. Ook krijgt de kandidaat bij het aanmeldingsformulier een tweede vragenformulier met wat meer diepgravende vragen en het verzoek een levensbeschrijving op te stellen. Het gaat daarbij niet om een zakelijke CV, maar een meer levensbeschouwelijke benadering van zichzelf. De voorzitter van de loge, de 'voorzittend meester', voert ook een gesprek met de kandidaat.

Besluit

Ieder lid die op welke wijze dan ook in de procedure betrokken is, doet hiervan schriftelijk verslag aan de 'Commissie van Onderzoek' van de loge en geeft aan hoe hij over de kandidatuur denkt. Na enige tijd nodigt deze commissie, met kennis van alle stukken, de kandidaat uit voor een gesprek en stelt daarna een advies op. Dit advies wordt door de voorzittend meester voorgelegd aan de vergadering van de meesters van de loge. Besluit die positief, dan wordt toestemming gevraagd aan het hoofdbestuur van de Nederlandse Orde van Vrijmetselaren om de kandidaat te mogen inwijden tot leerling-vrijmetselaar, iets wat meestal binnen enkele weken daarna plaatsvindt. De stukken die zijn ingeleverd bij de Commissie van Onderzoek, met uitzondering van bijvoorbeeld persoonlijke naam- en contactgegevens, worden enige tijd na de besluitvorming vernietigd. Behalve de leden van de commissie heeft niemand die kunnen inzien.

Wordt een kandidaat afgewezen, dan kan die zich gedurende twee jaar niet meer voor het lidmaatschap van een (andere) Nederlandse loge aanmelden. Na drie afwijzingen is het lidmaatschap definitief onmogelijk. Bij een negatief advies van de commissie kan iemand echter zijn kandidatuur intrekken, zodat het niet hoeft te komen tot een afwijzing.

Het zijn heel wat stappen die gezet worden op weg naar het vrijmetselaarschap, maar wie eenmaal lid is heeft het er graag voor over gehad. 📌

Uit de regelgeving van de Orde van Vrijmetselaren:

'Een vrijmetselaar is een vrij man van goede naam, die is ingewijd in een tot de Orde van Vrijmetselaren behorende loge, dan wel in een loge die werkt onder een door de Orde erkende Grootloge. Hij werkt samen met andere vrijmetselaren, met behulp van symbolen en rituelen aan zijn persoonlijke vorming. Deze symbolen en rituelen zijn door de traditie gegeven; zij worden naar eigen inzicht door de vrijmetselaren geïnterpreteerd. De gezamenlijke arbeid stimuleert hem naar vermogen bij te dragen aan een betere samenleving. De vrijmetselaar zoekt op wat mensen verbindt en tracht weg te nemen wat hen verdeelt, opdat het ideaal van een alles verbindende broederschap gestalte kan krijgen. Daarbij aanvaardt hij een persoonlijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de wereld die hij ziet als een te voltooien bouwwerk, waarvan ieder mens een levende bouwsteen is. Hij verricht die arbeid in het licht van een hoog beginsel, symbolisch aangeduid als 'Opperbouwmeester des Heelals'. De vrijmetselaar erkent de hoge waarde van de menselijke persoonlijkheid, de gelijkwaardigheid van alle mensen, ieders recht om zelfstandig te zoeken naar waarheid en ieders verantwoordelijkheid voor zijn doen en laten.'

Broeder Bas

(Zelfkennis)

Kees Sparreboom

Als Vrijmetselaar heeft u ook in het Westen een opdracht...

Misschien is het tijd om het graan te zaaien!

- weet u niets voor uw verjaardag?
- ook problemen met bedenken van een cadeau?
- geen idee wat u zou vragen voor uw jubileum?

Door het steunen van de kinderen in Kinderterhuis Tamara in Suriname neemt u weg wat hen verdeelt en stelt u de kinderen in staat te zoeken naar wat hen weer met het gewone leven verbindt.

Draag nu bij aan hun toekomst door jaarlijks bijvoorbeeld 25 euro te doneren.

Tamara vangt via Bureau Jeugdzaken van de politie kinderen op die zijn misbruikt, verwaarloosd, mishandeld of op straat zwerven. Hun leeftijd is 4 tot 16 jaar.

Het doel is om door opvang, verzorging, scholing of therapie het gewone leven te herstellen in een veilige, geborgen omgeving.

Voorzitter Chas Warning geeft u graag nadere inlichtingen: +5978807955 of ch.warning@sr.net

Bankrekening 59.29.57.098
t.n.v. St. Kinderterhuis Tamara o.v.v. "VM"

Bezoek ook eens onze website:
www.stichtingkindertehuistamara.net

ANNONCES

WASSENAAR.

**TE HUUR € 2000,- /MAAND.
LANDGOED STOEPHOUD,**

Stoeplaan 11 nr. 1.
Modern appartement 120m²
met ruime kamers en garage.
Groot gezamenlijk park
en veel voorzieningen:
receptie, huismeester, eigen kok,
logeerkamers.

Zie Funda, te koop.

Info verhuur:

Geertrui van Hoogstraten,
mobiel: 06-28 78 43 40
geertrui.vanhoogstraten@inter.nl.net

TE HUUR:

**ONS GEZELLIGE FAMILIE-HUISJE
OP WALCHEREN**

met 3 slaapkamers,
Oosterpark 46 Oostkappelle.
Rustig, dicht bij strand, Manteling,
Domburg, Middelburg,
Veere. Kindvriendelijk met
trampoline en schommel.

Foto's op www.zeelandhome.nl

Per week beschikbaar.

Info bij Aniek van Hoogstraten
mobiel: 06-21 81 04 62
aniekvanh@gmail.com

Erik Pott

Lid van de Gooische
Broederschap, nr. 86,

schildert
portretten
in opdracht.

035 6247803

06 50460580

epott@chello.nl

Gelegen in een ambiance van rust, in Dwingeloo, vlakbij de mooiste natuureservaten van Nederland, staat deze riante woonboerderij op een perceel van 5.560 m². De boerderij dateert uit ca. 1900 en verkeert in een uitstekende staat van onderhoud.

TE KOOP

De boerderij bestaat uit 3 gedeeltes, waaronder een riant woongedeelte en twee appartementen (1 appartement is gerenoveerd, de andere is in gebruik als atelier/werkplaats). Om de boerderij is een prachtige tuin aangelegd met een kleine boomgaard en een weiland voorzien van een veeopstal. Voor de ontspanning beschikt het geheel over een zwembad met zonneteras. Het geheel is te bereiken middels een dubbele oprijlaan, waarbij de oprijlaan voor het dagelijks gebruik voorzien is van automatische hekwerken. Verdere opstallen zijn: garage, grote schuur en gastenverblijf met terras.

Het geheel is ook zeer geschikt voor dubbele bewoning of B & B.

Prijs: € 598.000,- k.k.

Info: 06-16219094

Arbeidsconflicten los je op met een arbeidsrechtsspecialist

Br. mr J.W. Menkveld

Pretoriadreef 87
3564 BW UTRECHT

T: 030 - 284 04 00

F: 030 - 284 04 04

E: menkveld@menkveldadvocatuur.nl

Een kosteloos kennismakingsgesprek
behoort altijd tot de mogelijkheden!

MENKVELD *advocatuur*

ZATERDAG 5 OKTOBER 2013 SINT-JANSKERK MAASTRICHT

SYMPOSIUM TER ERE VAN HET 210-JARIG BESTAAN VAN DE ORDE VAN VRIJMETSELAREN ONDER HET HOOFDKAPITTEL DER HOGE GRADEN IN NEDERLAND

Medhi Jiwa

"Van het duister van onwetendheid naar het licht van bewustzijn"

Mehdi Jiwa is patholoog anatoom in het ziekenhuis te Alkmaar. Hij belicht de spirituele dimensie van de symboliek van het Rozenkruis. Wat de Roos aan het Kruis in de westerse traditie is, is de Lotus in de traditie van het oude India. Maar net als de Roos in staat is om te bloeien aan het Kruis, groeit de Lotus dwars door de ondoorzichtigheid van het Water naar het licht.

Rinus van Warven

"Wees de liefde die je wilt ervaren in het leven".

Cultuurfilosoof Rinus van Warven duikt de geschiedenis in naar de oorsprong van deze graad in de Westerse traditie die voert langs Johan Valentin Andrea, maar ook langs Johan Sebastiaan Bach. Hij neemt de hoorders mee door de wereld van de esoterie, sprookjes, mythes en religie.

Hans Bouma

"Ik heb lief, dus ik besta"

Dichter-theoloog Hans Bouma gaat in op de maatschappelijke dimensie. Hij laat zien wat liefde en compassie kunnen betekenen in het leven van de spirituele zoeker. Hoe kunnen we onszelf helpen om de compassie ook daadwerkelijk te leven? Compassie staat in de visie van Bouma voor de sleutel die we als mens hebben om tot vrede te komen.

Geert Kimpen

"Je kunt goud van je leven maken".

Bestseller-auteur Geert Kimpen schreef het boek 'De geheime Newton' over het leven van Sir Isaac Newton die in Engeland aan de basis heeft gestaan van de vrijmetselarij. Geert Kimpen onthult in zijn betoog de alchemistische processen die je kunt doorlopen om jouw leven in goud te veranderen.